

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Privilegiorum Regularivm In Commvni

Pedro <de los Angeles>

Coloniæ Agrippinæ, 1681

Dispvatio IV. De revocatione Privilegioru[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61715)

DISPUTATIO QUARTA.

De revocatione privilegiorum.

IN tota privilegiorum materia, nihil æquè necessarium invenitur, quàm exacta noticia revocationum eorum. Pendent enim ex ea omnia, quæ pro praxi servanda sunt; idcirco inutilibus omissis, selectiora in sequentibus adducam.

SECTIO I.

Quæ privilegia possint revocari validè, & licitè à Principe concedente, vel à successore habente æqualem potestatem.

139
140
141. 1. CUM difficultas procedat de privilegij concessis, seu concedendis à Romanis Pontificibus respectu fidelium; præcipuè Religiosorum, qui omnes peculiariter subditi illius sunt, non datur locus quæstioni, circa non subditos. Hoc enim solum ad alios Principes sæculares, potest pertinere, qui si semel concedant privilegia Ecclesiasticis, nequeunt illa revocare, quia jam sunt bona Ecclesiastica; sed quia hoc non est ad rem, ideo ab eo abstinendum.

142. 2. Dico primò, privilegia merè gratuita, idest, quæ procedunt ex sola benignitate, & liberalitate Pontificis, revocari possunt, etiam sine aliqua compensatione, vel ab ipso, vel à suo successore, etiam nulla interveniente causâ, semper validè, & meo videri, semper licitè in praxi; quia semper fiet ex aliqua causa. Non enim est credendum Summum Pontificem, absque aliqua causa rationabili, velle revocare gratias à se absolutè concessas. Hoc enim de tanti Patris sanctitate, & benignitate nefas est suspicari. Conclusio est certissima in omnium opinione; nam in tali casu privilegium pendet ex sola voluntate Papæ in sui conservatione, sicut in sui con-

cessione, & sub hac conditione intelligitur concessum, quod aliqui limitant, nisi per tale privilegium acquisitum sit dominium alicujus rei, v. g. oppidi, vel domus, tunc enim privilegium non potest revocari sine gravi causâ, ut dicemus infra, sic Pelizar. q. 6. n. 101. videatur Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 33. n. 3. Suarez. lib. 8. cap. 37. num. 10.

143. 3. Dico secundò, privilegia collata per modum contractus onerosi, etiam cum urgente causâ, & ob bonum publicum possint revocari, sed cum debita compensatione debet hoc fieri, quamvis enim Supremus Princeps ob bonum publicum, aut aliam urgentem causam, possit rescindere contractum initum cum subdito: quia semper intelligitur servata Supremi Principis auctoritate ad meliora operandum; non potest tamen tertium privare re suâ, absque eo quod illi faciat debitam compensationem, cum subditus non teneatur cedere gratis juri suo; si ipsi justa compensatio commodè fieri potest; sic Suar. supr. cap. 37. num. 5. quem sequuntur alij. Hinc colligunt Doctores privilegium Bullæ Cruciatæ, & alia similia, non posse revocari à Pontifice utcumque; quia concessum est per modum contractus onerosi; hoc est, mediante pecuniâ exhibitâ, pro Fidei defensione, ut ex ipsa Bulla constat; nisi ex justa, & publica causâ, & cum restitutione ac-

H ceptæ

ceptæ pecunia, vel cum debita compensatione: imò, & cum expressa revocatione illius, & interveniente novo contractu compensationis. Unde cum nullum istorum inveniat in revocatione, quæ sit in anno Jubilæi, & in Bulla Cœnæ, non manet revocatum privilegium Cruciatæ, ut docent Sanch. *de matrimon. disp. 33. num. 10.* Portel. *verb. Bulla, in fin.* Rodt. & alij multi.

144.

4. Circa privilegia remuneratoria, propter servitia facta, vel facienda, distinctione utendum est. Nam si merite, ob quæ privilegia concessa sunt, dant privilegiato jus agendi, & actionem implorandi officium judicis, pro meritum satisfactione, ut obsequia famuli servientis, etiam sine pacto, vel servitia militis in bello, liberè præstantis; quorum intuitu Rex, seu Princeps privilegium concedit illis, cum sapiat debitum ex contractu, quasi implicito, hujusmodi privilegium datur ex debito justitiæ, licet ex servitiis, quæ videntur liberaliter præstitis; & in tali casu non potest revocari, nisi modo dicto in conclusione antecedenti; sic Sanch. *lib. 8. de matrimon. disp. 33. num. 4.* cum alijs multis à se relatis, quos sequuntur cæteri moderni. Et hæc pacta sive explicita, sive implicita, tenentur Principes, & eorum successores omnino servare; aliàs nulla pacta cum principibus, superioribus, & supremis, possent esse firma, & stabilia; quod est contra jus gentium, & contra rationem benè gubernandi; ita Paul. de Castr. in *l. digna vox, C. de leg. Afflic. decis. 2. & 128.* Boerius *decis. 204*

145.

5. Si verò obsequia, & servitia, ob quæ datur privilegium, fuerunt liberaliter exhibitâ, sed ex alijs titulis debita, etiam si illorum causâ, Princeps privile-

gium concedat; concessio, in rigore, non potest dici remuneratoria ex debito justitiæ, sed potius ex lege antidotali, id est, gratitudinis, vel benevolentia, & benignitatis, & hujusmodi privilegia possunt revocari absque compensatione; quia tale obsequium non inducit obligationem justitiæ conservandi illa, sed ad summum, ex quadam gratitudine, & benevolentia: nam sicut prima concessio fuit ex gratitudine, non debetur compensatio, si tollatur, nisi ex sola gratitudine; de quo latè Suar. *lib. 8. de legib. cap. 27. num. 6.* Ratio est, quia concedens privilegium ex gratitudine, non præsumitur se velle obligare ad compensationem in eventu quo auferat tale privilegium, nisi solum ex gratitudine, quæ ex natura sua petit aliquid compensari, ne Princeps ingratus se ostendat; & nota, quod adhuc in hoc casu, ut privilegium remuneratorium revocetur, requiritur justa causa respiciens bonum publicum, sive nova, sive antiqua, non prævisâ tempore concessionis, quæ semper in Principe, præcipuè Romano Pontifice, præsumitur; ita Menoch. *cons. 156. num. 48.* Suarez *cap. 37. num. 9.* & alij.

146.

6. Merita autem debent exprimi specialiter in privilegio concessio, ut constet esse remuneratorium, nec sufficit, ut in communi, & in generali exprimantur, juxta mentem Castr. Palai, *Trad. 3. disp. 4. p. 21. §. 1. num. 6.* Pelizar. *q. 6. num. 106.* sed ut benè notat Donat. cum multis, *quæst. 10. num. 1.* satis est ut constet, merita præcessisse, & licet in foro externo id debeat probari, in foro conscientia non est necessaria alia probatio, quàm ipsa veritas.

7. Hinc

147. 7. Hinc cum privilegia Regularium ferè omnia concessa sint per Romanos Pontifices, in præmium laborum, quos passi sunt, & quotidie patiuntur pro sanctæ Romanæ Ecclesiæ defensione, & augmento, ac animarum salute, prout ipsi Pontifices, in multis Bullis, expressè testantur: merito dubitatur, an sint remuneratoria modo dicto, *num. 3.* & sic non possint revocari, nisi in casibus magnæ, & publicæ necessitatis, & cum debita compensatione: An solum sint remuneratoria, juxta modum, *num. 4.* assignatum? Non pauci Doctores, nec inferioris notæ, sentiunt esse remuneratoria, ex causa onerosa, & per modum contractus, saltem impliciti, ad modum famulorum servientium, & militum præstantium sine pacto: & sic non posse revocari, nisi servatis, quæ diximus *num. 3.* ita præfari Authores. Sed oppositum tenendum est, nempe privilegia Regularium (uno vel altero excepto, quando contractus expressè intercessit) esse solum remuneratoria, titulo gratitudinis, non verò justitiæ, & sic posse revocari à Summo Pontifice, validè, & licitè modo explicato, *num. 5.*

148. 8. Probatur primò, quia Princeps supremus ut est Papa, quando hujusmodi privilegia concedit suis subditis, absque contractu, non se obligat ad conservandum talia privilegia, si occurrat causa, quæ si à principio extitisset, Papa non concederet talia privilegia, nec posteros Pontifices privare valet illa potestate revocandi, ut benè Suar. *cap. 37. num. 9.* Merol. *Tom. 3. cap. 8. num. 474.* cum multis alijs; & sufficientissima causa reputatur, jus commune illibatum servare; & in casu violationis, ad illud redire, & sic quando dispensationem

ejus concedit, potius ex sua benignitate concedit, quàm aliunde; ita *gloss. communiter recepta in Cap. decet, de reg. jur. in 6.*

149. 9. Secundò probatur, quia omnia obsequia, & servitia Regularium, in utilitatem Ecclesiæ, & animarum salutem, fiunt ex debito, & obligatione regulari, & status Religiosi; nam ad hoc tenentur ex pacto, & juramento præstito à fundatoribus Religionum, quo se, & suos posteros adstrinxerunt invigilare, ac nervosè laborare pro Ecclesiæ defensione, & pro salute animarum, admittæque sunt Religiones à Pontificibus ad hæc omnia procuranda, ut Episcoporum coadjutores; & sic ex debito status perfectionis, quem profitentur, talia servitia non possunt jus præbere Religiosis agendi contra Romanum Pontificem. Unde privilegia, quæ eis concedit, potius ex sua benignitate, & gratitudine procedunt, quàm ex justitia. Verum tamen est, quod attendunt Pontifices ad servitia præstita, & præstanda, quamvis aliàs, ratione sui status, ad ea teneantur; ita Donatus *quest. 19. per totam*, alios citans, & *num. 13.* adducit exemplum, quod parum favet intentioni in revocatione ab Urbano VI. Facta ad petitionem nostri Regis Philippo IV. omnium privilegiorum, quibus in illis Regnis, aliquo modo Regulares eximebantur, in aliquibus ab obedientia suorum superiorum; & nulli fuit facta compensatio, prout patet ex Bulla incip. *Pastoratu Officij* edita anno 1626. & habetur *Tom. 4. Bull. Cherub Bull. 37.* sed hoc parum urget; quia talia privilegia erant personalia, & regulariter, magis extorta precibus, & diligentijs humanis,

manis, quam meritis in obsequium Sanctae Romanae Ecclesiae; & cum essent maxime nociva boni communis, non est mirum, quod illa Sanctus Pontifex revocaret, absque compensatione, declarando solum utque ad illud tempus potuisse extendi.

150. 10. Et si adhuc instes pro prima sententia, dicendo, quod multa obsequia, quae sunt à Religionibus, videntur excedere limites suae obligationis (casibus urgentissimis exceptis) ut patet in rebus difficillimis aggressis ab ipsis, ut sunt labores maximi, & continui, in studiis, & concionibus fidelium, & infidelium, non solum cum maximo periculo propriae salutis, sed & vitae. Ergo saltem ex hoc capite, privilegia concessa, & concedenda, reputanda sunt remuneratio, plusquam ex debito gratitudinis.

151. 11. Respondetur negari non posse, quod multa ex his operibus, excedunt debitum rigorose, & praecise obligationis suae professionis, cum sint opera supererogatoria, sed cum fiant, ut debent fieri, ex amore Dei, & proximorum à Deo expectanda est retributio, non à Romano Pontifice, nisi ad summum ex gratitudine, siquidem voluntarie, & gratoe sunt. Non tamen nego, quod propter ea praebent sufficiens fundamentum, ut talia privilegia, quando revocantur, seu restringuntur debeant intelligi cum minori restrictione possibili: Maxime si cedant in favorem animarum, quem semper intendunt Romani Pontifices. Et ideo in pertinentibus ad bona spiritalia, & salutem animarum, concessiones debent extendi, & revocationes restringi.

152. 12. Rufus instat P. Chafain, *tract. 1. cap. 4. ubi acriter defendit, quod pri-*

villegia Regularium specialiter, quoad praedicationes, confessiones, & alia huiusmodi, non sunt privilegia gratiosa, sed transierunt ad iura quaesita concessa intuitu laborum, & sic jam non sunt meræ gratiae, imò multa transierunt in rem iudicatam, & sic nequeunt voluntarie revocari. Probat ex multis sententijs Pontificum, & Conciliorum, contra oppositum te huiusmodi privilegij, ut constat ex sententia Bonifacij Extravag. *super Cathedralibus de sepulturis*. quae licet correctæ fuerit à Benedicto XI. tamen postea à Clemente V. instante Concilio Generali Viennensi in Gallia fuit de novo confirmata, & appellatur Clementina, *Datum de sepulturis*, adducit alia exempla ex diversis Pontificibus: Non ergo talia privilegia, sine gravissima causa, & sine citatione partis, ut declaravit Urbanus VIII. ad Reg. 13. Cancellariae de iure quaesito, & sine compensatione, possunt revocari, neque mens Pontificis id intendit in suis revocationibus, quia jus tertij semper curat illibatam servare; omitto alia aciora, quae ibi iste Auctor adducit.

153. 13. Respondetur, quod tantum probat haec instantia, ut forte nihil probet. Non enim hoc ius quaesitum fundatur in debito iustitiae, ex alio pacto, adhuc, implicito, quod erat necessarium, ut doctrina tradita à Patre Brunone haberet vim; sed fundatur in liberalitate, benignitate, & gratitudine Summi Pontificis, per obsequia debita alio titulo, nempe professionis, & liberaliter exhibita, ex charitate ad Deum, & proximos. Quapropter si adsit justa causa, possunt revocari absque requisitis in debito Iustitiae; sic docent Suar. *c. 37. no. 4. Basil.*

4. Basil. de Leon. lib. 8. cap. 19. §. 2. num. 3. Palao Tract. 3. disp. 4. punct. 21. §. 1. num. 6. Bonacin. disp. 1. quest. 3. punct. 8. §. 3. num. 3. Unde ex dictis titulis (ut diximus) solum datur fundamentum, ut revocationes talium gratiarum, debeant interpretari strictè, ut minus lædant; præcipuè quando respiciunt salutem animarum, quam Romani Pontifices, ut veri Patres, & Vicarij Christi, semper præsumunt: ut intendere in suis Ordinationibus, scandalis, & liibus exclusis.

SECTIO 11.

De diversis revocationibus privilegiorum.

154. **U**T cum majori distinctione, & claritate procedamus, & certa ab incertis separata maneant, aliqua prænotari oportet. Primum est, non semper esse idem privilegium, *rescriptum*, *gratiam*, *beneficium*, & *indultum*, sed multoties diversa significare: *Rescriptum* enim intrinsecè petit, ut nomen ipsum præferat, quod in scriptis datur: siquidem *rescriptum* est responsum scriptum; ideoque per antonomasiam responsa Pontificum, ad dubia juris Canonici, in scriptis data, appellantur *Rescripta Pontificia*; sicut responsa Imperatorum ad dubia juris civilis, dicuntur *jura civilia*; sic notant Curtius in præfat. tract. ad Cap. cum tanto, de consuet. Suar. lib. 8. cap. 2. n. 7. Hæc tamen differentia, ut benè notat ipse Suar. valde materialis est: Nam responsum Principis, si ipse veller, posset sine scripto dari, & esset firmum, neque hoc est universale, siquidem privilegia frequentius in scriptis conceduntur; & possent ita concedi: taliter, ut aliter non valeant, juxta Principis dispositionem. Insuper *Rescriptum*, secundum usum juris Canonici, & Civilis, est nomen generale, ad

omnia se extendens, sive privilegia, sive gratias, quæ propriè privilegia non sunt, dum in scriptis conceduntur.

2. Rursus, *Rescriptum*, aliud dicitur *Justitia*, aliud *gratia*. Primum est; quod datur, ad explicandum ius ad lites, vel ad decidendum jus inter partes, & hoc manifestè differt à privilegio, siquidem datur, secundum commune jus, vel ad interpretationem ejus, vel ad debitam ejus executionem: Cum verum privilegium semper datur, vel contra, vel supra jus commune; ut in ejus diffinitione diximus. Secundum, *Rescriptum* dicitur *gratia*, & est illud, quod versatur, vel circa res, aut circa Canonica rescripta, quæ beneficialia appellantur, & dantur ad collationem beneficiorum Ecclesiasticorum; in quibus ex dispositione Pontificum est omnino scriptura necessaria; alias nihil valebunt, ut dicitur in materia de beneficijs, & explicat Azor. lib. 5. inst. cap. 2. quest. 5. Quando autem *Rescriptum gratiæ* versatur circa jus operandi, sub illo continetur privilegium scriptum; sed latius patet, quàm privilegium, quia continet sub se alias gratias, seu beneficia, quæ propriè privilegia non sunt, ut patet in dispensationibus, quæ solum dantur ad unum actum, quæ minimè privilegia dici possunt; siquidem de ratione privilegij, ut lex privata est perpetua, & ad plures actus conceditur. Verum est, quod si dispensatio sit perpetua & ad plures actus concedatur coincidet cum privilegio: alia autem dispensationes, ut in irregularitate, & similibus, non sunt privilegia, quia solum sunt ablationes impedimenti Canonici, quo sublato, liber manet, qui erat impeditus, & licet dispensatus (idem dic de abso-

155.

luto à censura, sive alio impedimento Canonico) multa possit facere, quæ antea non poterat; non tamen illa facit ex privilegio, sed secundum jus commune, ex eo, quod jam non est impeditus, sicut antea.

156.

3. Ex quibus etiam infertur, quomodo privilegium comparatur ad gratiam, seu beneficium, non enim inter se convertuntur, quia etsi ferè omne privilegium possit dici gratia, siquidem fundatur in favore Principis, nec soleat esse debitum, sed gratiosum, saltem sub aliqua ratione; non tamen omnis gratia est privilegium, ut apparet in dispensationibus adductis, & alijs similibus gratijs, & indultis. Quæ omnia, ut bene notat Suar. *lib. 8. cap. 2.* deservire possunt ad exponenda jura loquentia, de rescriptis, & quomodo explicanda sint privilegia, quæ in scripto dantur.

157.

4. *Secundò* notandum est, revocationem aliam esse expressam, & formalem; & est omnis illa, quæ fit per clausulam expressè derogatoriam privilegij; aliam implicitam, seu per quandam consecutionem; ut quando Princeps facit alicui, seu concedit, quod non potest subsistere, seu habere effectum intentum, sine derogatione privilegij prius concessi. Tunc enim cum illæ duæ voluntates Principis sint oppositæ, necesse est, ut una impediatur alteram, & sic in secunda præsumitur implicitè revocare primam, sed cum ad hoc necessaria sit in Principe scientia, seu notitia, prioris privilegij; est maxima difficultas, quando secunda præsumatur revocatoria primæ: de quo infra. Alia revocatio implicita potest assignari, nempe, quando non est clausula expressè revocatoria, verbis proprijs formalibus, sed alijs

æquivalentibus, ut quando in secunda concessione, ponuntur clausulæ: *Ex certa scientia, motu proprio, vel de plenitudine potestatis.* Sed meo videri hæc revocatio potius debet dici expressa, in verbis æquivalentibus, quam virtualis, ut ex *infra dicendis* patebit.

158.

5. *Tertid* est notandum, quod revocatio expressa, & formalis subdividitur, in *genericam*, seu *generalem*, & *universalem*, v. g. quando apponuntur verba: *Non obstantibus quibuscunque privilegijs, vel privilegijs omnibus exclusis;* & in *specificam* seu *individualem*, quæ idem sunt apud Juristas, & Canonistas: & est quando nominatur tale, vel tale privilegium, quod Princeps revocare intendit; & quando hæc revocatio specifica apponitur, non est dubium, quod revocatio ex se est firma, & valida: dixi ex se, quia ex alijs defectibus potest esse nulla; puta ex subreptione, obreptione, & similibus. Unde in hujusmodi revocatione specifica, & individuali, non est immorandum, sed solum in revocatione generica, seu universali, ac etiam in revocatione specifica virtuali, seu implicita, ut in secundo notabili.

6. *Quartò* notandum est, quatuor modis posse Pontificem implicitè, seu tacitè revocare privilegia. *Primò*, per legem generalem, & universalem novam: *Secundò*, per hominis mandatum, id est, per rescriptum, seu privilegium personale, privilegio contrarium: *Tertid*, per novum privilegium reale, & per modum legis: *Quartò*, per sententiam contra privilegium.

159.

7. *Quintò* nota, quod clausulæ generales revocatoriæ in duplici classe possunt constitui, in prima illæ quæ sunt

160.

ma-

magis generales, & communes, magisque distant à specificis, & individualibus, huiusmodi sunt: *Non obstantibus quibuscunque privilegijs in contrarium penitus exclusis, seu derogatis, & alijs similibus.* In secunda classe collocantur alia clausula, quæ licet generales sint, magis tamen accedunt ad specificas, naturamque illarum aliquantulum participant, ut sunt sequentes: *Non obstantibus quibuscunque privilegijs, etiam si de verbo ad verbum petant de eis mentionem fieri: vel quorum tenores pro expressis habentes, vel non obstante quocunque privilegio, sub quacunque forma concesso, vel non obstantibus privilegijs quibuscunque, etiam si essent talia, ut de eis facienda esset mentio de verbo ad verbum.*

158
161. 8. Sextò nota, quod lex (loquor de Ecclesiastica, quia ad intentum) potest dici generalis tripliciter. Primò, quia comprehendit homines fideles, cujuscunque status, &exus. Do exemplum in lege prohibente manducationem carniùm in die veneris, & audiendi Sacrum in diebus festivis, & respectu hujus generalitatis, quælibet alia lex, quæ respicit determinatum statum personarum, ut Clericorum, vel laicorum, vel Religiosorum, potest dici lex specialis, seu particularis, quia speciales personas respicit, seu particulares

159
162. 9. Secundo modo potest dici lex generalis, non quia omnes absolute tangit, sed quia tangit omnes illius status, seu conditionis, pro quibus fertur, ut lex stabilita pro solis Clericis, vel pro solis Regularibus; & licet hæc lex dicatur specialis respectu primæ, absolute in se generalis, & communis potest dici, respectu mandati, seu præcepti impositi, & personarum, quibus imponitur. Nam

ut bene notarunt Thusc. *verb. Lex, conclus. 253. num. 11.* & Rom. *conf. 151.* omnis lex est generalis, & universalis; nam de ratione cujuscunque legis est, universalitas, seu generalitas: debet enim ordinari ad plures, saltem alicujus universitatis, seu status, cujus bonum commune respiciat; nam si ordinetur ad aliquam determinatam personam, non lex, sed mandatum, aut præceptum diceretur; quia ad rationem veræ legis, inter alia, tria requiruntur, ut necessaria.

Primum, quod sit à Principe Supremo habente supremam Jurisdictionem super communitatè; Unde inferiores Prælati non possunt concedere leges, licet possint imponere præcepta suis subditis.

10. Secundum, quod tangat omnes illius status, nisi ab ipsa lege aliquis excipiatur. Tertium, quod sit perpetua, & non solum extendatur ad præsentès, sed ad futuros, & sic nec morte Principis statuentis lex perimit; nec subditorum præsentium; sed semper manet in sua vi, quod non habet mandatum particulare, seu præceptum, nam hoc morte, seu vacatione officij imponentis expirat, si cur morte recipientis: & idem est de qualibet constitutione, seu dispositione, quæ solum ad tempus statueretur, etiam à Principe supremo, quæ ex defectu tertie conditionis, non esset lex, etiam si respectu totius cõmunitatis imponeretur.

11. Hinc facile intelliges, differentiam inter censuram positam à jure, & positam ab homine; quarum prima est, quæ imponitur à superiore, per modum legis, ut quando stabilitur generaliter, ab habente potestatem leges condendi contra quemcunque, qui hoc vel illud fecerit, aut omiserit; unde non dicitur à jure,

jure, quia sit à jure Canonico, seu communi, sed quia sit à lege, quæ jus est; imo & jus commune, prout respicit communitatem subditorum, cui imponitur. Secunda, dicitur ab homine, non quia imposita est ab humana potestate; certum est enim, omnem excommunicationem fundatam esse in potestate alicujus hominis, quo sensu omnes censuræ possent appellari ab homine; sed vocatur ab homine, quia non imponitur id quod præcipitur per modum legis, sed per modum præcepti tēporalis, live ab inferiore, sive à Superiore Prælato.

165.

12. Tertio modo, lex potest dici generalis, quia inclusa est in voluminibus juris Canonici, seu in aliquo Concilio Generali; & leges hujusmodi sic collectæ sunt maximæ autoritatis, ex eo quod magna curâ, prævioque, & maturo examine multorum, post longam experientiam sunt stabilitæ, & concinnatæ, autoritate Romani Pontificis, & propositæ toti Populo Christiano, tanquam regulæ certæ, per quas gubernari debeat, & à quibus non liceat recedere in gubernio totius Ecclesiæ, sine prævia facultate ipsius Romani Pontificis, & respectu harum legum, quæ jus commune vocantur, seu conciliare, cæteræ leges extra illud dicuntur speciales, seu particulares, quanvis respectu eorum, pro quibus imponuntur, appellari possint generales, & communes; quia omnes Communitatem respiciunt. Colligitur hæc tertia expositio legis generalis ex Cap. Abbate, & Cap. in his, de privileg. ubi declaratur dici aliquid speciale, ut distinguitur ab his, quæ juri communi conceduntur.

166.

13. Sed quia communiter privilegium, etiam reale, dicitur lex privata; ac proinde non lex absolutè, sed qua

lex, Nota septimò quod à S. Isidoro privilegium appellatur lex, & sequitur Suar. lib. 1. de legib. cap. 14. num. 8. & alij communiter. Neque obstat, quod D. Thom. 1. 2. quest. 92. art. 2. ad primum dicat: *Quia lex est imperium procedens à voluntate efficaci obligandi ejus, qui potestatem habet. Vnde nulla potest esse propriè lex, quæ obligationem non inducat, idest necessitatem quamdam operandi, vel non operandi, quod lex præcipit.* Igitur cum privilegium non obliget, ut eo utatur, unusquisque enim uti, vel non uti illo potest, tamquam favore sibi concessio, & potest illi renunciare, non habebit rationem legis absolutæ.

167.

14. Sed hoc non obstat, quin privilegium reale possit dici lex. Nam privilegia perpetua, seu realia sunt in duplici differentia. Quædam sunt concessa intuitu alicujus boni communis, quibus renunciari non potest, juxta Cap. si diligenti, de foro Compet. Tale est privilegium fori concessum Clericis, & Monachis, cui nullus renunciare potest, quia non intuitu personarum, sed dignitatis Clericalis, seu Monachalis, concessum est; & hoc privilegium propriissimè est lex, non solum respectu illorum, quibus præcipitur, ut tale privilegium Clericis observent, sed etiam respectu ipsorum Clericorum, quibus præcipitur, ut illo utantur, nec renuntiare valent. Alia sunt privilegia concessa intuitu privati commodi ipsarum personarum, & hæc si comparentur ad ipsos privilegiatos, non habent rationem legis, siquidem non est præceptum illis impositum, nec obligat illos, cum possint illis non uti, & illis renunciare. At verò respectu aliorum, qui tale privilegium observaturi sunt, parendo illi, & non contradicendo; si haber

habet veram rationem legis, continet enim præceptum obligans ad talem immunitatem servandam privilegiatis: Alioquin valde inefficax esset tale privilegium, si quando privilegiatus vult uti privilegio sibi concessio posset impediri ab alijs.

In legibus permissivis hoc idem cum proportione apparet, quæ in tantum sunt leges, in quantum implicitè habent admixta præcepta, sine quibus permissio non posset intelligi, ut decreta per legem, quod voluit *gloss. in l. legis virtus, ff. de legib. dum uritur exemplo l. 1. C. de jur. & fact. ignorant.* ubi militi permittitur uti exceptionibus sibi concessis post laram sententiam contra se, propter suam ignorantiam, ubi illa permissio legis obligat judicem, & actorem ad tales exceptiones admittendas, ut bene probat Padill, *in d. l. 1. num. 6.* ex quibus patet ad objecta D. Thom. & quare frequenter dicatur, privilegia deficere à ratione propriæ, & rigorosæ legis.

168 15. Habes ex dictis, quod quælibet vera, & rigorosa lex, lata à Pontifice, potest dici generalis, & universalis, & etiam potest dici specialis (exceptis illis, quæ omnes fideles adstringunt) sed ex diversis respectibus; nam prout respicit universitatem personarum, quibus imponitur erit generalis, & communis, sed prout refertur ad legem magis extensam, & universaliorem, dicetur specialis. Item, quæcunque leges extra jus commune, & conciliare, possunt dici speciales; eò quod non claudantur in voluminibus propositis toti Ecclesiæ; in quibus continentur regulæ pro gubernio uni-

versali totius populi fidelium. Nam leges, quæ de novo fiunt post dicta volumina, vel sunt ampliativæ illarum, vel coarctativæ, vel denique declarativæ, & sic sunt speciales, licet in communi modo loquendi, aliæ dicantur generales, aliæ speciales, secundum diversas rationes, quod magis pertinet ad nomen, quam ad rem: & quia omnia supradicta possunt maximè deservire, ad æquivocationes rejiciendas, tam in hac, quam in alijs materijs, placuit ea hic attexere.

16. His suppositis in hac sectione agemus de clausulis, num. 6. hujus sectionis assignatis, id est, de clausulis generalibus revocatorijs primæ classis; in sequenti verò de assignatis in secunda classe.

17. Dubitabis ergo primò, an privilegijs insertis in corpore juris communis, seu ordinarij, derogetur per dictas clausulas revocatorias, in novis statutis Pontificum insertas. Et loquimur, quando in dictis statutis, non apponuntur particulæ, v. g. *Motu proprio, certa scientia, & de plenitudine potestatis*; quia quando adsunt istæ particulæ, currit diversa ratio, ut dicemus *infra*. Aliqui Juristæ respondent, per dictas clausulas generales revocari quæcunque privilegia antecedentia, etiam inserta in corpore juris communis, & alterius cujuscunque. Quia Pontifex habet scientiam omnis juris communis: Ergo quando generaliter revocat omnia privilegia, intendit revocare saltem ea omnia, quorum scientiam habet, qualia sunt inclusa in jure communi, & quovis Concilio generali, etiam Tridentino. Etenim

ius commune ordinarium, & ius Conciliare, ejusdem naturæ, & authoritatis sunt, siquidem omnia sunt jura Pontificia, stabilita tanquam leges communes, & universales, & sic ejusdem valoris, & authoritatis. Neque est assignabile jus, quod contrarium disponat, igitur quodlibet privilegium, seu dispositio posterior, repugnans priori revocabit.

Confirmatur, quia dictiones, & clausulæ, quæcumque generales revocatoria, tantam vim habent, ut comprehendant ea, quæ aliàs non comprehenderent; cum nihil excludant, & tantum operantur, ac si singula fuissent expressa, sic Bursat. *volum. 4. conclus. 364. num. 14.* Marc. Ant. *lib. 1. resol. 8. num. 12.* Innocent. *in Cap. Ex parte, de Capell. Monach. Alciat. Paradox. lib. 6. cap. 10.* P. Suar. *lib. 8. de legib. cap. 14. num. 7.* ut videbimus *infra sect. 3. num. 15. & 16.* Hostiens. *in sum. tit. de rescript. §. quas vires, & §. sed potest distingui,* Joam. Andr. *in Cap. unico, de excess. Prælatorum,* & alij multj, quos refert, & sequitur novissimè P. Juniperus à Drepano Minorita, Pœnitentiarius Lateranensis, apud *Urbanum VIII.* in defensione juris Pontificij *disp. 3. q. 3. cap. 2. per totum,* & addit esse communem Juristarum, ut docet Felin. *in Cap. nonnulli, de rescript. regul. 1. fall. 2. n. 11.* & juxta mentem hujus authoris, & aliorum, quos citat; nulla derogatio expressa necessaria est in novo privilegio, seu statuto, ut privilegio communi derogetur in eo in quo contrariatur; quia ex natura sua, absq; alia expressa derogatione (ait *num. 7. & dixerat num. 4.*) privilegium, licet

lex privata, derogat legi communi; & ultra jus commune aliquid operatur, etiamsi id non exprimat, ne dicatur nugatoriam, & frustraneam esse novam concessionem; idem docet Juniperus *de cas. reserv. disp. 7. quest. 4. cap. 2. num. 9. & 10.* Ibi tamen petit ad revocationem Trident. clausulam saltem generalem, revocatoriam antecedentium, de quibus *infra* in duabus sectionibus sequentibus redibit sermo, ut melius doctrina intelligatur. Excipit tamen Juniperus, prius concessa per contractum onerosum, & idem dicit de his, in quibus jus tertij, in re temporali acquisita, & possessa, pateret. Nam ad ista revocanda, & requiritur expressa, & specifica mentio, & condigna compensatio.

18. Sed quia quàm plurimi Authores, ex antiquis, & modernis apponunt varias exceptiones præfatæ doctrinæ, ex diversa praxi, & stylo Curia temporis antiqui, & moderni, quibus satis difficilem reddunt quæstionem: Claritatis gratia sequentibus conclusionibus, dicam quid sentiam, juxta doctrinam relatam, *notabili 4.*

19. Dico primò, quando Papa statuit per modum legis, seu statuti generalis; dictæ clausulæ generales revocatoria suffiunt ad deroganda privilegia, quæ inserta inveniuntur in corpore juris communis, in his, quæ opponuntur novæ legi; etiam si privilegia in jure communi inserta haberent clausulas derogatarum derogatorias; dummodo jus commune, cum lege nova in proprietate sermonis, non possint inter se conciliari; nam si hoc potest, semper debet fieri,

ur jus commune illatum servetur, vel cum minori laesione possibili. Unde si lex nova possit habere proprium effectum, sine laesione juris communis antiqui, indemne debet servari; ita communiter Doctores. Ratio est, quia lex generalis posterior derogat priori generali; in his, quae contrariantur. Siquidem Pontifex concedens secundam legem, habet scientiam prioris. Cum ergo omnia inclusa in jure communi, sint leges communes, per subsequentem legem derogatae manent anteriores, in his, quae omnino contrariantur. Nam posterior voluntas Principis, cum scientia prioris, semper praevalet, ut docent Jurista, & Canonista; confirmatur manifestè ex *l. Conciliari*, v.g. Tridentini, ubi multoties revocantur privilegia Regularium, inserta in corpore juris, & non inveniuntur in Tridentino revocationes specificae, & individuales, sed solum Clausulae generales, & nihilominus tales revocationes sunt validae, & firmae, sic Suar. *cap. 39. num. 2. Castro Palao Tom. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 21. §. 4. num. 10. Merol. disp. 6. cap. 7. dub. 8. num. 117. & Tom. 2. disp. 4. de leg. cap. 7. num. 23. P. Juniperus de casib. reserv. Part. 3. disp. 7. quest. 3. cap. 3. num. 6. Basilii de Leon. lib. 8. de matrimon. cap. 19. num. 19.* ubi addit: Quod etiam privilegia inclusa in quibuscunque Concilijs Generalibus, derogentur per subsequentem legem universalem; nullam admittens differentiam, quoad hoc inter jus antiquum, & jus novum, nempe conciliare, etiam Tridentini; sed omnia manere derogata per subsequentem legem universalem: & sic fuisse

declaratum à Pio V. in quadam *Extravag.* & esse praxim Ecclesiae, affirmat Basil. *ibidem*. Addit Suar. *lib. 6. cap. 27. num. 10.* quod licet lex posterior non habeat clausulam derogatoriam, si priori legi directè opponatur; ita ut si priori non derogat, fiat inutilis posterior, prior lex manebit derogata, ac per consequens, privilegium in ea inclusum, alias numquam posset fieri derogatio legis antiquae, sine clausula formali derogatoria, quod apertè falsum est; ait Suar. *ex c. 1. de const. in 6. cum gloss. ibi Doctoribus.* Nam voluntas posterior, quae non potest consistere cum priore, mutat illam, & ipsa repugnantia est abrogatio prioris legis, insertae in jure communi. Quam Doctrinam appellat indubitata, etiam respectu Concilij Tridentini, *Diana part. 7. tract. 2. resol. 23.*

20. Affirmant tamen multi, quod revocatio posterior generaliter facta, indistinctè loquens in aliqua lege, seu statuto correctivo prioris legis, limitanda est per priorem specialem, si expressè, & specificè lex posterior non faciat mentionem prioris, juxta regulam juris in 6. quod species derogat generi, etiam si species antecedit; probant ex *l. sed posteriores, ff. de legib.* Unde inferunt, non pauci; facultatem concessam Episcopis à Tridentino, *sess. 24. cap. 6.* absolvendi à casibus reservatis occultis, pro foro conscientiae, non esse revocatam; factam ex vi Bullae Coenae Domini, quia ille casus in specie conceditur Episcopis per priorem legem, cui non derogatur per Bullam Coenae Domini, quia de illa gratia priori, non facit mentionem,

171

hac derogatio posterior, contenta in Bulla Cœnæ; hunc modum dicendi sequuntur Banez 2. 2. *quæst.* 11. *art.* 4. *dub.* 2. *vers.* Etsi objicias *post 2. conclus.* *arg.* 30. Navarr. *in sum. cap.* 27. *n.* 260. & tom. 2. *cons. lib.* 5. *de privileg. cons.* 11. *quæst.* 1. *num.* 1. Bosius de Jubilæo *sect.* 1. *cas.* 10. §. 2. *num.* 11. & alij multi, quos referam *infra* agendo de revocationibus inclusis in Bulla Cœnæ Domini, affirmantes esse sententiam communem Juristarum. Sed meo videri, hæ sententiæ possunt reduci in concordiam.

Nam Authores hujus sententiæ admittunt, quod lex posterior generalis correctiva, debet explicari, taliter, quod non comprehendat casum specialiter concessum in priori lege, & ad hoc affirmandum, præbent sufficiens fundamentum, regula juris assignata, & communior sententia Doctorum, sic interpretantium mentem Pontificis, generaliter statuentis, in posteriori lege correctiva, quod si attentè inspiciatur, ferè nihil aliud est, quàm quod concedunt Suar. & alij. Dicunt enim, quod quando lex posterior potest cum priore componi, debet ita fieri; dummodo aliquem aliū effectum lex posterior habeat, quod in lege generaliter statuyente, ferè semper continget, componendo unam cum alia. Et sic utraque lex potest habere effectum cum aliqua concordia in jure usitata, & credendum est, legislatoris intentionem fuisse posteriorem legem generalem ferre, cum illa particulari limitatione, & exceptione.

172 21. Si verò detur casus, in quo lex generalis correctiva posterior, nullo

modo possit componi cum priori, neque aliquem effectum possit habere, nisi illi derogando, derogata manebit. Neque obstabit regula juris supra relata ex *Cap. 1. de Const. in 6.* ibi enim est sermo de particularibus statutis, quoad loca, & licet eadem ratio sit de peculiaribus statutis, quoad materiam, & personas; hoc non verificatur in statutis, & legibus universalibus; videlicet contentis in jure communi, vel conciliari; etiamsi specialiter aliquid concedant determinatis personis, seu locis, quia de his omnibus habet scientiam Pontifex, seu præsumitur illam habere, cum sit jus commune; secus verò de statutis extra jus commune, seu conciliare, ut *infra* dicemus.

22. Porro verum est, quod P. Sanchez. *lib.* 3. *de matrim. disp.* 27. *num.* 7. 173 cum alijs, sentit necessariam esse expressam mentionem Conciliorum Generalium, saltem in generali, ut illorum statuta revocata intelligantur; propter majorem auctoritatem, quam Concilia Generalia habent. Imò addit, quod si Concilium Generale modernum sit, ut est Tridentinum, oportet illius specificam mentionem facere; nec sufficit Generalis revocatio Conciliorum, sed de his *infra* redibit sermo.

23. Dico secundò, per leges Concilij 174 Generalis, non derogantur privilegia specialia, id est, quæ sunt extra Corpus Juris communis, nisi in Concilio sint clausulæ expressæ derogatoriæ generales assignatæ, pro prima classe. Ratio est, quia legislator non præsumitur scire jus privatum, seu leges speciales, nec particularia facta, juxta *Cap. 1. de Const.*

Const. in 6. sed privilegium extra corpus Juris communis, continet speciale, & privatum jus, pertinens potius ad factum: Ergo nisi expressè revocetur, illæsum manebit. Quod verò sufficiat revocatio sub dictis clausulis generalibus potest probari, ex magna auctoritate legum Concilij generalis, voluntatem Principis exprimentis, quando in eis revocatio, licet Generalis additur. Utriusque exemplum apparet in Tridentino, ubi expressè revocantur privilegia aliqua Regularium, & licet sub Generali, & communi revocatione, revocata manent, de quo nullus dubitat. Quando verò Concilium non apponit expressam revocationem illorum, illæsa manent, quamvis opponantur decretis Tridentini, ut ex multis Authoribus probavimus supra. Ideo hanc conclusionem tanquam comunem tenent Suar. *lib. 8. de legib. cap. 39 num. 1.* Basil. de Leon *lib. 8. c. 19.* Castro Palao *ubi supr.* Merol. *Tom. 3. de privileg. cap. 7. num. 22.* & alij innumeri.

175 24. Major autem difficultas est, an per privilegia, seu rescripta, quæ leges communes non sunt, sed solum privata, cū solis dictis clausulis generalibus, derogetur privilegijs in tertis in corpore juris communis? Hæc difficultas, quæ verè maxima est, coincidit cum alia, videlicet, an per privilegia de novo concessa revocetur jus commune, in eo quod privilegio novo contrariatur, & omiffis varijs dicendi modis, qui videri possunt apud Juniperum, *ubi supra*, qui mordicus defendit partem affirmativam, etiam respectu cujuscunque Concilij Generalis,

& apud Suarez *lib. 8. c. 14. n. 1. 2. & 3.* alios Authores.

25. Dico tertio, quando privilegium speciale potest habere effectum, aut utilitatem petitam, ex proprietate verborum, sine derogatione juris communis, & neque in privilegio, quod conceditur, neque in jure communi sunt clausulæ derogatoriæ, adhuc Generales, non manet revocatum jus commune, neque privilegium in eo contentum, per subsequens privilegiū. Et idem dicendum est, quando in jure communi sunt clausulæ generales derogatoriæ, seu resistentes privilegijs, pro futuris temporibus, & in privilegio noviter concessio, solum sunt clausulæ generales derogatoriæ: Quia id æqua ratio postulat, sumitur hæc conclusio ex *Cap. in his, de privileg.* ubi postquam reprobat quædam stricta interpretatio cujusdam privilegij, per quam inutile reddebatur, additur: *Ita esse interpretandum privilegium, ut privilegiati aliquam inde gratiam consequantur; dummodo ab illis, que jure Parochiali proveniunt, prorsus abstineant.* Ex quo text. & ex *Cap. Patentibus sub eod. tit.* colligunt Doctores privilegiū, quod uni juri derogat, non esse extendendum contra alterum, quia citra læsionem alterius potest suam habere utilitatem. Ergo à fortiori sentiunt, quod si absque derogatione alicujus juris communis potest salvari utilitas privilegij, non est credendum Pontificem voluisse derogare juri communi, cujus mentionem non fecit, quod intelligendum est, ut insinuavi de effectu, & utilitate privilegij sufficiente ad explendam proprietatem verborū

176

ejus ; hæc enim semper attendenda est, & servanda. Sit exemplum, si detur aliquod privilegium ad commutanda vota, debet intelligi de commutatione in re æquali, quia illa verba, sufficienter explentur per commutationem æqualem, & ideo non potest extendi ad inæqualem, quæ juri est contraria, & ideo nec potest extendi ad dispensandum, quia commutatio in proprietate sermonis, non significat dispensationem; quia multò major est, quam commutatio, & sic semper quædo salvatur utilitas privilegij in proprietate sermonis, sine derogatione alicujus juris communis, non est ad illam extendendum, nisi in eo aliud exprimat; sic Suar. ubi *supr. cap. 14. num. 4.* quem sequuntur Merol. Donat. & alij, & in hoc sensu possunt intelligi Authores dicentes; juri communi non derogari per privilegia, habentia clausulas generales derogatorias, & multò minus sine illis.

177 26. Dico quartò, quando privilegiū est prorsus inutile, nec haberet effectū, quem petit juxta proprietatem verborum, nisi derogando juri communi, illi derogabit in eo, quo illi contrariatur, & hoc non solum cum clausulis derogatorijs generalibus relatis in secunda classe; verum sine illis, & absque alia obstantia, quando in jure communi nulla est specialis resistentia. Probatur efficacissima ratione, quia tale privilegium, etiam si nullam expressam derogationem contineat, ipsa concessio in actu exercito est implicita, & virtualis derogatio juris communis, in eo quo privilegio contrariatur. Nam Pontifex præsumitur

habere scientiam juris communis, & eorum, quæ in ipso continentur juxta *Cap. 1. de Const. in 6.* Ergo quando cum tali scientia, & cognitione concedit novum privilegium, ipsi juri communi oppositum tacite derogat illi; etiamsi expressè id non declarat; aliàs frivola, & frustranea esset concessio novi privilegij, quod non est admittendum; præterquam quod est contra naturam ipsius privilegij, quod petit operari contra jus commune, quando aliter effectum habere non potest, sic Salas *disp. 17. de leg. b. sect. 14. num. 75.* Bonacin. *disp. 1. q. 3. punct. 8. §. 3. num. 15.* Palao *Tom. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 21. §. 4. num. 11.* & alij contra Suar.

27. Confirmatur ex *Cap. cum his, I 78 de privilegij*, ubi privilegium datum, ad celebrandum in altari portatili; declaratur esse intelligendum, sine licentia Episcopi, licet hoc non contineatur expressè in privilegio, & sit contra jus commune. Nam si talis licentia Episcopi esset necessaria, privilegium esset prorsus inutile; siquidem ad celebrandum in tali Altari cum licentia Episcopi, non erat necessarium privilegium, nam cum tali licentia, in jure nulla est prohibitio celebrandi in altari portatili; similiter si alicui simplici Sacerdoti detur privilegium ministrandi Sacramentum pœnitentiæ, debet intelligi de peccatis mortalibus; quia ad venialia non indiget privilegio; sic Suar. *cap. 20. num. 7.* cum alijs, & *cap. 14. num. 3.* & in hoc sensu verissima est sententia dicentium, per nova privilegia derogari juri communi, etiamsi nec specificas, nec generales clausulas derogatorias

torias expresse contineant.

179

28. Sed hic nota, quod quando in jure communi, seu privilegijs in illo insertis, sunt clausulæ repugnantes privilegijs, pro futuris temporibus concedendis, quod est habere clausulas derogatorias derogatorias, & in novo privilegio non sit mentio juris communis illud derogando expresse, & formaliter, vel æquivalenter, non derogatur juri communi, neque privilegio in illo inserto. Ratio est, quia jus commune cum clausulis resistentibus pro futuris privilegijs, est qualificatum, & sic ad sui revocationem petit necessariò, ut in forma novi privilegij fiat mentio talis juris, vel in specie, vel sub clausula sufficiente ad derogandum illi juri, sic fortificato, id est sub verbis æquivalentibus derogationi specificæ; alias novum privilegium nihil valebit. Confirmatur, & explicatur fundamentum; plus requiritur ad derogandum legi firmitus stabilitæ, quam aliis communi modo latis. Nam clausula derogatoria addita legi, seu privilegio, aliquid operari debet, & saltem hoc operabitur, ut non tam facile derogetur talis lex per privilegium subsequens, ut patet in decretis Tridentini. Ubi in illis statutis, in quibus est clausula derogatoria, seu resistentis privilegijs, difficilior est revocatio, & nisi in specie revocentur, non manent revocata in magis comuni opinione, sic *Suar. cap. 14. num. 6. cum Felin. Panormit. & aliis.*

180

29. Dices ergo, in tali casu privilegium erit prorsus inutile, quod inconveniens vitare intendimus in no-

stra conclusione. Respondetur, quod hoc admittere, quando ratio convincit, non est inconveniens, nec negari potest, quin in aliquibus casibus, privilegia etiam à Pontifice concessa, possint esse inutilia, ob aliquem defectum substantialem, verbi gratia, subreptionis, obreptionis, vel voluntatis Principis, aut manifestationis ejus: In dicto ergo casu apparet subreptio, ex eo quod impetrans non satis declaravit juris communis resistentiam; & sic sibi imputet: vel si declaravit, sibi imputet, qui privilegium concessit, quia non satis voluntatem suam explicavit. Nam eo ipso præsumitur illam non habuisse, quando non est de rebus quæ frequenter, & de stylo conceduntur à Papa, ut dicemus *infra num. 37. & sect. 3. ferè per totam.* Nam in tali casu, quia præcedit notitia specifica in narratione, seu memoriali, unde si Papa dicat: *Fiat, ut petitur,* sufficit; etiam si postea in litteris nihil expresse de statuto, seu privilegio revocando, dicat, Quod non est admittendum in aliis casibus, ut *ibidem* fusius dicemus.

181

30. Nec negari potest, quod aliqua privilegia ex dictis defectibus, vel aliquo illorum sint prorsus inutilia; & quid mirum, si nulla extiterint in primâ sui concessione: & quod privilegium possit esse nullum, ex defectu voluntatis concedentis, patet, quia licet talem voluntatem concedendi habuerit, si non sufficienter illam explicuit, concessio non debet interpretari juxta voluntatem non manifestatam, sed juxta tenorem verborum,

borum. Nam voluntas non declarata, per communem usum loquendi, nihil facit ad valorem privilegij, ut bene notat Suar. ubi supr. n. 6. in fin. & constat ex vulgari axiomate: *Propositum in mente nihil operatur.*

182 31. Neque obstat dicere, quod non semel conceduntur aliqua privilegia absque defectu, & nihilominus videntur prorsus inutilia; siquidem nihil concedunt, quod sine illis non posset fieri, ut patet in privilegio concessio Universitati Parisiensi, de constituendo Procuratore in causis propriis ab Innocent. VIII. ubi addit Pontifex: *Licet de jure communi hoc fieri valeat, & in Cap. Et si Christus, de jure jurand. in fine*; conceditur potestas Religiosis jurandi in causis propriis, quando alia deest probatio. Quod non solum jure communi, verum etiam jure naturali concessum habetur, & Navarr. *Tract. de Orat. cap. 19. num. 84.* & Rodriguez *Tom. 1. quest. 7. art. 1.* affirmant: Multas concessiones inveniri in privilegiis Religionum, quæ nihil de novo concedunt. Non ergo erit necessarium, quod privilegium aliquid de novo, seu speciale concedat; non solum contra jus commune; sed neque extra illud, quod est contra supradicta, & contra definitionem privilegij, quam in principio assignavimus, non inquam hæc obstant, nam dupliciter potest satisfieri.

183 32. Primò, dicendo, hæc non esse propriè privilegia, sed quasdam declarationes juris communis, vel naturalis, vel sunt speciales admonitiones, ut talia jura servantur, vel ut cum majori auctoritate fiant. Quod insinua-

tur in gloss. dict. Cap. *Quia*, ubi ita exponit verbum, *Concedimus, id est, declaramus concessum.* Et in dict. Cap. *Et si Christus*, eodem modo gloss. exponit verbum, *Indulgemus, id est, indultum esse ostendimus.* Sic Navarr. ubi supr. & §. 7. 8. & 9. dicens sapè hæc non esse privilegia propria, sed declarationes juris, quæ dantur ad tollendos scrupulos, & pacandas controversias.

33. Secundò dici potest, & melius; 184 has, & similes concessiones esse vera privilegia, quia propriè potest adaptari illis particula posita in definitione privilegij: *Aliquid speciale concedens*, sive sit per modum declarationis, sive admonitionis, quia ipsamet declaratio dubij addit aliquam certitudinem, quæ multum confert ad rectè operandum sine remorsu, & gravamine conscientia; qui est favor non contemnendus. Similiter specialis admonitio favor est, & plurimum valet; nam sunt aliqua, quæ nisi specialiter notentur, videntur neglecta, ut dicitur in *l. item apud Labeonem, §. hoc edictum, ff. de injuriis*, & magis timentur, quæ specialiter caventur, *Can. quis nesciat 1. dist. & Can. quamquam 22. distinct.* & quia interveniente dispositione Principis concedentis, gratia majori auctoritate servantur; quæ omnia beneficiū Principis sunt, ac proinde verum privilegium.

34. Instabis rursus contra dictam 185 quartam conclusionem. Rescriptum, seu mandatum contra communem legem non habet effectum, nisi illius mentionem faciat, ut habetur in *Cap. Rescripta 25. quest. 1.* & tradit gloss. *Cap. nonnulli, de rescript. verb. Fecerit mentio;*

mentionem, & Cap. Ex parte, de Capell. Monachor. verb. Nulla mentio, & ibi Abbas, & multi alij. Ergo nec privilegiū contrarium juri communi habebit aliquem effectum, nisi specificam mentionem de illo faciat. Respondetur, quod hi textus, & similes debent intelligi, quando verba privilegij sumpta in propria significatione possunt habere effectum sine læsione juris communis. Secus autem, quando talem effectum non possunt habere sine læsione, aut derogatione ipsius juris, ut diximus.

186 35. Nota hic ex Felin. Cap. 1. de rescript. num. 4. Panormitan. ibidem Suar. ubi supr. Merol. num. 15. quod si necessarium sit verba privilegij extendere etiam contra jus commune, ut aliquid de novo concedant, extendi debent, quantum fieri potest secundum proprietatem verborum, cum hac tamen differentia, quod privilegia merè favorabilia possunt extendi quantum patitur proprietas verborum, non solum secundum significationem naturalem, sed etiam civilem. At quando sunt contra jus commune, vel tertio præjudicium afferunt, tanquam odiosa, extendenda sunt solum quantum patitur proprietas verborum juxta significationem naturalem. Excipie privilegia in favorem causæ piæ, in bonum commune, & salutem animarum: ista enim utroque modo extendi debent, secundum communem sententiam, etiam contra jus commune, & in damnum tertij, juxta dicenda in sequentibus. & disput. de confirmatione.

187 36. Dico quintò, privilegia inserta in corpore juris, quæ in suo tenore

continent ut revocari non possint, nisi fiat eorum mentio expressa de verbo ad verbum, vel quid simile, non revocantur per præfatas clausulas generales sequentis privilegij, sed requiritur, ut addantur in revocatoriis alia verba reflexiva, ut revocari possint, v. g. non obstante tali, vel tali clausula, revocata intelligantur, vel signatim dicatur, non obstante privilegio, sub quacumque forma verborum concesso, vel non obstante jure communi, vel lege communi, ut habetur in Clementina prima, de sepulturis in fin. & Clement. secunda, ejusdem tituli, quia non est cogendus Pontifex, ut de verbo ad verbum, privilegia, quæ revocare intendit referat ad unguem, sed sufficit scientia illorum, & voluntas ipsius sufficienter expressa; sic Suar. cap. 38. num. 2. cum communi: Ratio esse potest, quia illud privilegium insertum in corpore juris, cum dictis obstantijs, vel cautelis pro futuris privilegijs concedendis, nõ solum est jus commune, sed jus qualificatum, per dictas clausulas. Ergo indiget ad sui revocationem mentione speciali, & quasi qualificatâ, alias non intelligetur mentem Pontificis esse illud revocare.

188 37. Dices, Pontifex habet scientiam illius privilegij in corpore juris inclusi, cum suis clausulis: Ergo quando concedit aliquid illi oppositum, cum sola clausula generali derogatoria derogabit, & revocabit illud. Respondetur argumentum eodem fere modo probare, quod solâ concessione simplici, novi privilegij maneret illud revocatum, siquidem in ipsâ concessione includitur revocatio illius, quod

K

conces.

concessioni contradicit, quod est falsum. Respondetur igitur, quod potius ex argumento roboratur nostra assertio; quia eo ipso quod Pontifex habet scientiam juris communis, & omnium, quæ in eo sunt, si quando sunt obstantiæ speciales in eo; specialiter non facit de illis mentionem, vel formalem, vel æquivalentem, ostendit se nolle illi derogare, quia quando hoc vult, expressè, & specificè apponit derogatorias, ut in praxi videtur. Instabis, ergo tale privilegium noviter concessum, erit prorsus inutile, & frustraneum, quod est contra supradicta *conclus. 2.* Respondetur concedendo, quod erit inutile, & nullum, si alium effectum non possit habere, sed hoc, vel ex defectu narrationis necessariæ in petente, & sic sibi imputet; vel ex defectu sufficientis expressionis voluntatis in concedente, ut ibi diximus, quia ex stylo hoc necessarium est, & in praxi servatur.

189 38. Dico sexto, per clausulas generales non revocantur privilegia concessa per modum contractus, nisi saltem in genere addatur, etiam si per modum contractus fuerint concessa, quia cum talis revocatio sit difficillima; & in præjudicium tertij in jure æquisito, nisi exprimantur, non intelliguntur revocata per clausulas generales.

190 39. Sed hæc omnia limitant Doctores, dummodo non fiat revocatio motu proprio, certa scientia, vel de plenitudine potestatis, quia si hæc adhuc, privilegia quomodocunque qualificata revocant, exceptis privilegiis, quæ in contractu oneroso fundantur, & jus tertij adunt, in re gravi, acquisita, &

possessa, tempore à lege præscripto. Quia istæ clausulæ, ut dicemus latè *infra sect. 4. de confirm. privileg.* denotant cognitionem saltem confusam, & voluntatè Pontificis revocantis, quod solum requiritur ad veram revocationem. Si verò omnes istæ clausulæ simul ponantur, multò magis expressè id manifestant. Et quamvis talis revocatio, sine specifica notitia illius quod revocatur, non possit dici revocatio specifica formalis, dicitur, & erit revocatio specifica æquivalenter; & sic idem operatur, ut tenent dicti Authores, & nos dicemus fufus *infra loco jam citato.* Quæ omnia adaptari debent, cum proportionem præsentis difficultati. Quando autem invenitur revocatio specifica, vel non, *sect. 4. sequenti* dicemus.

40. Dico septimò, in privilegiis extra corpus juris; Primum privilegium non derogatur per secundum, etiam si secundum habeat clausulas generales revocatorias, & hoc sive primum privilegium sit generale, v.g. respectu Religiosorum, sive sit particulare, & privatum, respectu alicujus particularis, vel è contra, nisi de primo privilegio fiat in secundo specialis mentio; quia ut diximus præsumitur in Pontifice ignorantia primi privilegij concessi: Unde posterius reputatur subreptitium; sic Panorm. *Cap. veniens. de præsumpt. num. 12.* Salas *de legib. d. sp. 17. sect. 14. num. 74.* Basil. de Leon. *lib. 6. de matrim. cap. 19. n. 21.* Bonacin. *disp. 1. pag. 8. quest. 3. num. 17.* Suarez *cap. 39 num. 6.* & alij communiter. Quamvis oppositum, ut magis probabile sequatur Palao *disp. 4. pu. d. 21. §. 4. num.*

4. num. 14. nisi in concessione alicujus rei temporalis, primus privilegiatus acquirerit jus in re, contra quod secundum privilegium conceditur. Nam tunc non est censendum Principem velle juri jam acquisito derogare, nisi de illo mentionem expressam faciat, vel formalem, vel æquivalentem, ut diximus, sed prima sententia est communior.

192

41. Dico octavo, per sententiam tunc revocari privilegium, quando privilegiatus in pœnam commissi delicti, privilegio privatur, & in tali casu illa non est tacita revocatio, sed expressa, & debet proferri sententia, vel à concedente privilegium, vel ab habente ejus potestatem, alias nihil fiet; siquidem inferior nequit privilegium superioris revocare: At verò per sententiam contrariam privilegio, in qua reus condemnatur, non obstante privilegio, nullo modo privilegium revocatur, sed reprobatur, quia si sententia est injusta, nihil revocabit: si justa, non revocat privilegium, sed solum declarat (si potest) privilegium esse invalidum, utpote subreptitium, vel dissuetudine derogatum, vel quod ad illum casum non se extendit; & tunc solum est reprobatio, non revocatio privilegij, quæ si fuerit authentica, declarat ad illum casum non se extendere privilegium, benè tamen ad alios, de quibus nihil agit sententia; ita Suar. cap. 39. num. 4. Basil. lib. 8. cap. 19. n. 27. Palao ubi supr. num. 17.

193

42. Dico nono, cæteris paribus, quando in aliquo privilegio, seu statuto derogando, est duplex clausula resistens revocationibus futuris, ne-

cessarium est, ut in novo privilegio, quod illi opponitur, fiat specifica mentio illius duplicis, seu repetitæ resistentiæ, ut revocatum intelligatur. Unde si solum fiat specifica mentio de prima resistentia, subreptitium judicabitur secundum privilegium, quia major, & magis qualificata resistentia majorem, & uberiolem requirit revocationem. Ita Seraph. decis. 296. n. 6. Covarr. 2. part. tit. de testament. num. 19. vers. 4. Merola disp. 6. de privileg. cap. 7. num. 218. sit exemplum: Testator in priori testamento, ita dicit: *Volo hoc meum testamentum firmum, & perpetuum esse, nec censeri revocatum per aliud, quod fecero, nisi in eo ad verbum scripta sit angelica saluatio, etiamsi nominatim illius primæ voluntatis meminero*; oportet ad hæc verba repetita, & duplicata tollenda in posteriori testamento, mentionem facere utriusq; resistentiæ, in hunc modum. *Non obstante quocumque alio testamento per me facto, quacumque verba derogatoria habente, sub quacumque verborum forma confecto*; nam per illa verba: *Quacumq; verba derogatoria habente*, tollitur prima clausula derogatoria, & per sequentia revocatur secunda; ex quo infert Covarr. cum Antonio Rubeo Conf. 24. col. 3. testamentum habens juramentum, & clausulam derogatoriam specialem, non tolli per secundum, in quo clausula derogatoria juramenti tantum apposita sit, sed ulterius requiri, ut in eo alia illa specialis clausula resistens, expresse retractetur. Quæ doctrina applicanda est derogationibus privilegiorum.

43. Hinc fit quod quando in pri- 194

K 2

vile-

vilegiis sunt hujusmodi clausulæ resistentes, ut non possint revocari, nisi de illis fiat de verbo ad verbum expressa mentio, ut constat illas habere, Mare magnum Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum, & aliorum Ordinum, per subsequens privilegium, cum solis clausulis generalibus non revocantur, etiam si novum privilegium sit frustraneum, quia ex defectu expressionis, vel voluntatis concedentis, vel declarationis necessariæ in impetrante, judicatur subreptitium, & nullum; si non fiat specifica mentio illarum clausularum resistentium, vel expressè, per verba formalia, vel per æquivalentia, ut dicemus in sequentibus, quidquid in contrarium dicant alij.

195 44. Dices, potestas Papæ successoris non potest coartari à prædecessore; & sic quamvis prædecessor apponat in suis privilegiis illas clausulas impeditivas derogationum, non poterit impedire, quod etiam illis non expressis in suis derogatoriis derogent successoribus Pontifices talia privilegia.

196 45. Respondetur, quod apponuntur illæ clausulæ, non ut ligent manus successoris, sed ut fortius resistent posterioribus privilegiis: vel dic clarius cum Pelizar. q. 6. num. 98. quod Papa concedens prius privilegium non apponit illas clausulas ut liget manus successoris, sed instituit formam loquendi ad manifestandam, seu aperientiam suorum successorum voluntatem, quæ non sufficienter manifestatur suppositâ talis sermonis institutione, si tali formâ non utantur, vel formaliter, vel æquivalenter. Addu-

cit aliquale exemplum in grammaticis, seu linguarum inventoribus, qui non dicuntur ligasse manus Pontificibus, aut aliis legislatoribus, si non loquantur juxta significationem verborum, & constitutionem talis idiomatis, sed solum posita tali institutione sermonis, non satis explicare suam internam voluntatem, aliter loquentes: vel dic cum Gonzalez. *super Regul. 8. Cancellariæ, gloss. 15. num. 37.* Monera *de Commun. ultim. volunt. cap. 7. n. 232.* Barbof. *de clausula claus. 40. num. 10.* & aliis, quod quando in lege, Concilio, vel Privilegio ponitur clausula irritans futura, ligat manus Pontificis Successoris, non absolute, sed secundum quid, & dependenter ab ipso Successore: vel melius, quod ipse Pontifex Successor consentit in ligatione manuum suarum, eo ipso quod cum faciliter possit apponere revocationem prioris Constitutionis, seu privilegij Antecessorum expressè, non ponit talem expressionem, Unde censetur nolle illi derogare, quod nullum est inconveniens, cum æqua lance servetur ab omnibus Pontificibus, & de stylo exerceatur ab omnibus.

Occurrebat hic examinare, quid sentiendum sit de revocationibus privilegiorum, quæ in aliquo Concilio Generali, vel continentur, vel ab ipso confirmantur, sed hoc commodius fiet *sec. seq.*

SEÇTIO III.

An per clausulas generales revocentur privilegia, seu statuta inserta in Conciliis Generalibus.

197 1. **L**oquimur solum de clausulis, num. 7. sectionis antecedentis, in prima classe constitutis, nam de secundis agemus *sect. immediatè seq.* Dubitatur ergo, an per dictas clausulas generales revocatorias inclusas in privilegiis, quæ leges universales non sunt, derogentur privilegia, seu constitutiones inclusæ in aliquo Concilio Generali, sine specifica mentione illius, quando dispositum in privilegio novo, taliter contrariatur dispositioni Concilij, ut sine derogatione illius nequeat effectum petitum ex proprietate sermonis habere; quia si talis effectus possit salvari, illæsum debet manere Concilium, ut diximus *Conclus. 3. num. 2. 5. sectionis præterita.* Nam ibi dicta fortius militavit in dispositionibus Conciliorum Generalium.

198 2. Negativè respondent multi, quia cum jura Conciliorum Generalium sint fortiora, utpotè stabilita per tot viros doctissimos. Post tot controversias, & disceptationes, ut derogentur sunt digna majoris notæ, quàm quæ in corpore juris communis inveniuntur. Unde oportet illa in specie explicare, saltem sub clausula, *Etiã contentis in Conciliis Generalibus*, nec sufficit dicere: *Etiã contentis in constitutionibus Apostolicis*; sic tenent Doctissimus Covarr. *lib. 4. var. cap. 16. n. 4. & 6. decret. 2. p. cap. 8. §. 9. num. 6. di-*

cens: Totum mundum hoc amplecti, Menoch. *Conf. 294.* Molin. *Tom. 1. de just. & jur. tract. 2. disp. 173.* Sanch. *lib. 3. de matrim. disp. 26. num. 7.* Bonacin. *disp. 1. q. 3. punct. 8. num. 13.* Palao *Tom. 1. tract. 3. de privileg. disp. 4. punct. 21. §. 4. num. 6.* Addens hoc verissimum esse, etiam si revocatio fiat sub quacunque forma, aut clausula generali, nisi exprimat Concilium, saltem sub generalibus verbis, dicendo: *Non obstante quacunque constitutione Apostolica, etiam in Concilio Generali edita*, ut colligitur ex *Cap. Ex parte, de Capell Monachor. & ex Cap. nonnulli, de rescript.*

3. Sed hoc limitant, nisi aliter constet de voluntate derogantis, nam si clarè constet velle Principem sub verbis generalibus privilegiis, etiam qualificatis derogare, derogata manebunt; quia quocunque modo Pontifex suam voluntatem declarat; etiam si formam communem clausulæ derogatoriæ non servet; privilegium seu statutum Conciliare revocabit, sic relati Authores, & habetur decisum apud Farinac. *Tom. 3. decis. 614. n. 3.*

4. Ex quo infert Palao n. 7. (& est secunda sententia) cum relatis: Dispensationes super impedimèta affinitatis, & consanguinitatis obtentas à Pontifice, vel à Sacra Pœnitentiaria, cum clausula *non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis*, ceterisque contrariis quibuscunque, validas esse, & si non fecerint expressam mentionem Constitutionis contrariæ Concilij generalis, relati in *Cap.* non debet, *de consang. & affin.* quia ex usu, & praxi iudicatum est, voluntatem Pontificis esse, pro illo casu speciali Concilij Gene-

199

200

ralis dispositioni derogare. Præterea illa generalis derogatio solum potest habere effectum circa illius Concilij Generalis dispositionem; quia nullibi est alia prohibitio: Ergo reputari debet, ac si derogatio esset formaliter specifica, *ex l. 2. ff. de lib. & posth. & ibi Jason, & tradit relato Felino, Sanchez lib. 8. de matrimon. disp. 35. num. 17. hæc Palao dict. num. 7. & postea explicans, quando præsumenda sit scientia, & voluntas Pontificis, cum verba privilegij, seu rescripti nihil aliud continent, nisi novam dispositionem repugnantem priori privilegio, seu dispositioni, resolvit num. 11. quod quando primū privilegium est insertum in corpore juris, derogatur secundo privilegio per clausulas generales derogatorias; etiam sine mentione specifica talis juris, in ea parte, qua illi contrariatur novum privilegium; quia præsumitur scitum à Principe, ex *Cap. de constitutionibus in 6. & addit hoc verum habere, sive novum privilegium sit speciale, sive generale, sive insertum sit in jure, sive non, & citat pro se Bonac. Salas, & Basilium de Leon. lib. 6. cap. 14. n. 14. ex qua doctrina, cum nullam faciat distinctionem inter jura communia & Conciliaria, ut constat ex limitationibus, quas refert *ibidem*, videtur clarè sentire Palao, quod quando privilegium novum nullum effectum potest habere, nisi derogando dispositionibus, etiam Conciliaribus, illis derogabit per quasunque clausulas generales. Imò addit Donatus *Tract. 14. quest. 4. num. 12.* cum multis, quod nunquam D. Papa de illo jure, cui per privilegium derogat, fuit solitus in pri-**

vilegiis mentionem facere, & quod ita observat stylus Romanæ Curia, ut patet in dispensationibus matrimonialibus, & in aliis quotidianis indultis. Et ratio est, quia præsumitur habere Pontificem sufficientem notitiam juris, cui derogat, vel ex supplicata, vel ex generali ratione, quod omnia jura communia sint in scrinio peccatoris Papæ; & cum nova concessio nullum alium effectum possit habere, nisi derogando dispositionibus cujuscunque juris communis, derogatum reputatur, ut ait Palao *supra*, & est quasi formaliter specifica talis revocatio, ne cogamur dicere, nugatoriam, & frustraneam fuisse concessionem Pontificis, juxta supradicta *sect. 2. conclus. 4. num. 14. & 15.* & potest probari ex *Cap. in his, de privileg.* cujus mentionem fecimus *dict. sect. 2. dub. 3. num. 13.* & ita tenent expressè Innocent. *Cap. Ex parte, de Capell. Monach.* ubi ait: *Non esse faciendam magis mentionem Concilij Generalis, quam alterius juris;* cujus opinionem ait Felinus in dicto *Cap. Nonnulli num. 3.* fortasse esse veriore per dictum textum, & quia opinio contraria, licet multorum, jure non probatur. Sequitur etiam Cenedus in *Collect. 123. ad dictum cap. Nonnulli in 3.* ubi ait, valere Rescriptū, etiam contra legem Conciliatam, cum clausula derogatoria generali, & quod non sit necessaria specialis derogatio Concilij: & ad objectionem, ex ipso *cap. Nonnulli*, respondet, illius decisionem procedere, non quia lex Concilij, sed quia specialiter fuit cautum, quod in illo casu sit necessaria specialis derogatio, ut innuit littera textus.

Ad

Ad id autem, quod solet objici, ex *Cap. Ex parte, de Capell. Monach.* respondet, quod rescriptum, de quo ibi, nullam mentionem faciebat Concilij contrarij, neque in specie, neque in genere, ita quod non habebat clausulam derogatoriam, neque specialem, neque generalem, quæ saltem erat necessaria.

201

5. At Pater Suarez *lib. 2. de legib. cap. 1. §. num. 7.* minimè satisfactus hac solutione; notandam Doctrinam tradit. Ait enim, quod Concilium, cui privilegium illud repugnabat, generale non fuit, & sic revocatione non indigebat: nam ad summum revocatio requiritur pro Conciliis Generalibus, quia ut multi docent, lex Concilij Generalis habet hoc privilegium, ut intra se contineat clausulam resistentem, pro futuris privilegiis, etiam si illam non exprimat. Quod si objicias æquiparari in hoc illud Concilium Conciliis Generalibus per assistentiam Papæ *Alexan. III.* & multitudinem Episcoporum, qui illi interfuerunt; responderet Suar. hæc profecto nimia ampliatio est illius regulæ, & statim addit, eò vel maximè, quod nec de legibus Conciliorum generalium est solidum illud principium (nempe quod Concilia generalia habeant privilegiū clausulæ resistentis pro privilegiis futuris) quando illam expressam non habent, vel formalem, vel æquivalentem, quod prius docuerat *num. 6.* adhuc loquendo de Concilio Tridentino. Itaque sentit Suarez, quod decreta Conciliorum Generalium, etiam Tridentini, si non habeant clausulam resistentem expressam, pro futuris privilegiis, revocata manebunt per nova

privilegia, etiam si non faciant mentionem Conciliorum Generalium, dum habeant clausulas generales derogatorias; in casu, quod nullum alium effectum in proprietate sermonis possint sortiri, nisi contraveniendo dispositis in Concilio Generali.

202

6. Unde meritò pro relata sententia citat Garciam *de benefic. part. 4. cap. 5. num. 28.* & P. Juniperus *supra*, citat ipsum Suar. & respondet cum Felino objectioni factæ, ex *Cap. Ex arte, ibi: Non reprobari privilegium solum, quia non faciebat mentionem legu Concilij, sed ratione materia, quia videbatur esse parum consentanea bonis Religiosorum moribus.* Unde cum esset etiam contra jus, & illius derogationem generalem non haberet, suspensionem subreptionis generabat, & nihilominus non tanquam invalidum, & subreptitium reputatum est, sed à Pontifice fuit revocatum, tanquam minus conveniens; & ita potest ille *text.* potius in contrarium, pro nostra sententia adduci. Hæc Suarez ferè ad litteram; quæ magni ponderis sunt pro hoc modo dicendi, & ut valde probabilis habetur, & illum acriter defendit P. Juniperus à Drepano *de juris Pontif. defens. disp. 3. cap. 2. per totam*, etiam si in privilegio non sit clausula revocatoria; iterum eum defendit *2. part. de casibus reserv. disp. 7. quest. 4. cap. 2. n. 10.* licet in hoc loco, clausulam generalem revocatoriam petat.

203

7. Denique Constitutiones Apostolicas à Conciliaribus nihil differre, tenet Alciatus *Paradox. lib. 6. cap. 10.* Doctissimus Saagum, *Cap. 5. de rescript. num. 24.* & Juniper. *supra*, dicentes, generalem

neralem revocationem sufficere, & ita in praxi frequentissimum esse, & *Pij V.* Constitutione confirmari. Denique *Garcia de benefic. ubi supr. n. 29.* hanc opinionem *Innocentij*, & *Suarij* dicit esse valde probabilem in puncto juris; non tamen recedit à contraria sententia, quia multorum Doctorum, & praxi, & novo stylo Curia approbata invenitur, quidquid dicat *Saagum*, & alij in contrarium.

204

8. Habes igitur ex dictis pro resolutione dubij duplicem sententiam inter se pugnantem, quarum qualibet, pro se multos, & graves Doctores, nec levia fundamenta habet, ex quibus negari non potest utramque esse satis probabilem, & sic sentit perdoctus *Joann. Martin. del Prado Tom. 1. q. 4. num. 29* sed pro mea sententia

205

9. Dico primò, quando privilegium novum nullum alium effectum in proprietate sermonis potest habere, nisi contraveniendo dispositioni Concilij, etiam generalis antiqui, & tale privilegium est favorabile, & respicit favorem animarum, & forum conscientia, & juxta praxim non est de re omnino inusitata, & difficillimæ concessionis, nec reputatur valde exorbitans, nec tertium lædit in jure quæsitò; maximè in rebus temporalibus gravibus, nec lites generat; si cum discretionem exerceatur; cum solis clausulis generalibus derogabit dispositioni Concilij Generalis, cui opponitur, quia præsumendum est Summum Pontificem id concedere, & illi derogare voluisse. Tum, quia ut docent communiter Doctores, privilegia favorabilia, & quæ respiciunt bonum animarum, taliter

interpretanda sunt, ut semper operentur aliquid in favorem ipsarum animarum; ne frustra concessa videantur. Tum, quia de benignitate *Supremi Pastoris Ecclesie* præsumendum est, quod in tali casu intendat aliquem favorem concedere suis ovibus; quando nullum aliud inconveniens sequitur, nisi solum aliquo modo, vel suam, vel suorum inferiorum jurisdictionem extendere ad privilegiatum. Tum denique, quia ut bene notavit *Pelizarius supr. sect. 2. num. 7.* multa pro foro conscientia possunt licite fieri, quæ in foro exteriori debent omitti.

10. Dices ergo, quamvis in tali privilegio non inveniatur clausula derogatoria adhuc generales, privilegium tenebit, etiam si sit contra dispositionem alicujus Concilij Generalis, ut diximus supra de jure communi.

206

11. Authores relati pro secunda sententia non renuent id admittere; cum nullam differentiam agnoscant inter jura Conciliaria, & alia communia, ut vidimus. At mihi respondendum videtur, negando sequelam, ex illo principio admissò à *Felino*, & alijs communiter, quod jura Conciliorum Generalium, propter eorum maximam authoritatem includant virtualiter, seu æquivalenter clausulam generalem resistentem, pro futuris privilegijs; etiam si illam non exprimant. Unde ad vincendam hanc resistentiam, privilegia nova debent habere clausulas revocatorias, saltem generales, quod non est necesse respectu juris communis, quia ex se talem resistentiam non habet, nisi illam exprimat, videantur

videantur omninò, quæ diximus *sect.*
2. *conclus.* 4. *num.* 26. & 27. & dicenda
infra in hac eadem sectione.

207. 12. Dico secundò, in aliis privilegiis,
quæ sunt difficillimæ concessionis, quia
rarò, vel non sine magnâ difficultate
conceduntur; tanquam exorbitantia,
vel tertium lædunt graviter in iure ac-
quisito, maximè in rebus temporalibus,
nisi contineant clausulam derogatoriam
specificam Conciliorum generalium
expressam, & formalem; saltem sub
nomine Concilii generalis in communi,
non derogant statutis, vel privilegiis
insertis in eis, etiamsi clausulas
generales derogatorias primæ classis
contineant nova privilegia, & quàmvis
nullum effectum possint sortiri, quia
præsumuntur vel subreptitia, vel obre-
ptitia, ob defectum expressionis, in sup-
plica, vel non adfuisse voluntatem
Pontificis talibus derogando; nam si
illam haberet, exprimeret. Unde, quan-
do non exprimit cum de facili possit
per ipsum non exprimere, sufficienter
declarat non habuisse voluntatem nec
revocandi unum, nec concedendi aliud,
maximè cum sciat de stylo, hoc esse
necessarium; præcipuè in rebus exor-
bitantibus: & sicut in concessionibus
communiter dicitur, quòd non intelli-
guntur concessa, quæ si exprimerentur,
non concederentur, vel non ita facillè,
ita non intelliguntur revocata, quæ si
exprimerentur, non revocarentur, vel
non ita facillè.

208. 13. Dices: Pontifex habet scientiam
jurium Conciliorum generalium, quia
sunt iura communia. Quid ergo opus
est expressione talium jurium ab impe-
trante? Respondeo, quòd talis expres-

sio requiritur de stylo, & praxi, ut vo-
luntas Pontificis manifestetur: vel dic-
cum aliis non esse inconueniens admit-
tere in Pontifice aliquando cum scien-
tia juris, oblivionem, seu ignorantiam
actualem, quæ dicitur inadvertentia, &
à Suario & Pelizario vocatur ignoran-
tia concomitans, quam ipsi admittunt,
quando res est gravis, & difficilis con-
cessionis, & præsumitur adesse, cum vel
impetrans in supplica, hoc non expli-
cat, vel Pontifex in ipso privilegio non
facit specificam mentionem illius juris
Conciliaris, cui derogat. Verum est,
quòd in rebus facilioribus, & quæ so-
lùm bonum animarum respiciunt, non
præsumitur talis inadvertentia in Pon-
tifice, sed quòd ut verus Pastor anima-
rum illud semper attendit, & vult uti
plenitudine suæ potestatis.

14. Adde, quòd neque in rebus gra-
vioribus talis inadvertentia admittitur,
quando frequenter, & de stylo sine ma-
gna difficultate conceduntur, ut patet
in dispensationibus quotidianis matri-
monialibus, & similibus, in quibus, ut
dicemus *infra*, loquendo de Tridenti-
no, etiamsi Papa non faciat mentio-
nem specificam Concilii, cui d:rogat,
tenent dispensationes, quia frequentia,
& stylus hoc obtinuerunt; at extra hos
casus requiritur clausula revocatoria
modo dicto. Hanc partem à fortiori
tenent omnes Authores, quos pro pri-
ma sententia, *num.* 2. retulimus, quia si
absolutè, & respectu omnium, docent
non sufficere ad derogandum Consti-
tutionibus Conciliorum Generalium
in privilegio, quòd de novo concedi-
tur, clausulas generales derogatorias,
sed seuniri specificas, saltem in com-

L
muni

nam sub nomine Conciliorum Generalium, necessario ad minus debent intelligi dicti Authores de rebus majoris momenti, & quæ lites, & damna inferre possunt, vel bono communi, vel alicui personæ, vel Ecclesiæ, seu Communitati particulari nocent. Et reverà negari non potest, quòd res graviores, & quæ tangunt jus tertii, jam stabilitæ & possessæ habeant majorem intrinsecam resistantiam, ut dissolvantur. Ergo ad sui revocationem indigent fortiori derogatione, quàm alia res, quæ nec bono communi, nec tertio particulari obsunt, sed potius animarum salutem respiciunt: Ergo si istæ, in prima illa sententia, indigent ad sui revocationem clausulis generalibus revocatoriis in privilegio noviter concessio, illæ indigent specificis & formalibus.

210.

15. Et juxta hanc doctrinam in decisionibus Rotalibus quotidie experimur, quòd in privilegiis concessis alicui, vel aliquibus regularibus, circa liberationem à solutione decimarum, nisi in revocatoriis privilegiis fiat specifica mentio, *Cap. Nuper, de decim.* quod continet constitutionem Concilii Generalis Lateranensis, non manet revocata dispositio Concilii, si e fuit decisum in causa Orhanen. decimarum 30 *Maj.* & 9. *Junij* 1586. coram Orano, & in Valentina decimarum 9. *Junij* 1637, coram Coccino, & in alia novissima Sabinens. Castri Montis Rotundi 3. *Augusti* 1626. coram eodem Coccino, & habetur in impressis per Paulum Rubenm Tom. 1. *noviss. mar. de anno* 1642. *decis.* 316. n. 11. ubi notatur, quòd si in privilegio derogatur alicui Concilio Generali in specie, & postea subdatur

clausula, & aliis Conciliis, censetur etià derogare dicto Concilio Lateranensi, quia illa clausula, & aliis Conciliis, intelligitur etiam de generalibus.

16. Nec alienus à ratione debet reputari modus intelligendi seu explicandi mentes Pontificum in his nostris duabus conclusionibus, cum videamus non absimili modo se ipsos explicare aliquoties, ut patet in *Pro V.* qui cum concessisset amplissimam communicationem privilegiorum, absque limitatione aliqua aliquibus Religionibus non Mendicantibus, & ipsæ prætenderent illis suffragari, in quibuscunque privilegiis, reclamantibus interesse habentibus, in rebus temporalibus, à quorum solutione existimabant se esse immunes tales Regulares, ratione dictæ amplissimæ communicationis, ipse Pontifex edidit aliam Bullam *die* 30. *Junij* *anno* 1570. qua declaravit suam mentem nunquam fuisse communicare privilegia quatuor Ordinum Mendicantium talibus Religionibus non Mendicantibus, in attrinentibus ad bona temporalia, sed solum ad spiritualia. Quam bullam ad litteram adduximus *supr. d. sp. 2. de comm. privi. sect. 2. n. 24* vide ibi in *fin. & nu. 21. & 22.* & communiter Doctores in his, quæ salutem & bonum animarum respiciunt, sine læsione alicujus tertii, extendunt privilegia, & revocationes coarctant, seu restringunt, quod non ita faciunt in aliis.

17. Cui doctrinæ est valde consona, **212.** alia tradita à Molin. Tom. 1. *de just. disp.* 173. §. *Of. casione legitimatonis*, ubi ait: Quòd si rescriptum, seu privilegium contrariatur legi, seu præjudicio notabili Reipublicæ, vel alicujus tertii, tunc

neces-

necessaria est in privilegio clausula, quæ in speciali deroget legi, cui opponitur, dicendo, non obstante tali lege in contrarium lata, quòd si non vergeret privilegium in notabile damnum alicujus, sufficeret, & necessaria esset clausula generalis, non obstantibus quibuscunque juribus in contrarium; & rursus addit, si autem rescriptum derogaret juri in Concilio aliquo Generali condito, tunc esto, jus illud concessionibus futuris non derogaret, necessarium esset (ait cum Covarr.) apponere clausulam; (Non obstante quocunque jure contrariu disponente etiam in Concilio Generali statuto.) Hæc Molina: ex quo patet, quòd diversimodè debent explicari privilegia, quæ notabiliter nocent aliis, seu bono communi; ac illa, quæ nulli nocent, & sunt in favorem animarum. Neque alia ratio reddi potest, nisi quia favorabilia amplè petunt interpretari, alia verò strictè. Vide dicta *disp. 1. qu. 2. serè per totam*, præcipuè à *num. 6. & disp. de revocat. sect. 1. num. 11.*

18. Nunc restat grave dubium examinandum; videlicet, an ea, quæ *suprà* dicta manent de Conciliis Generalibus vetustis, eodem modo intelligenda sint de Concilio Generali novo, hoc est, de Tridentino. In qua difficultate triplicem modum dicendi invenio, seu triplicem sententiam.

213. 19. Prima asserit, quòd licet ad derogandum cuique Concilio Generali veteri, desideretur, & sufficiat clausula expressa revocatoria Conciliorum Generalium in communi: At si Concilium Generale sit modernum, ut est Tridentinum, ad ejus revocationem

omninò requiritur specifica & indivi-
dua mentio illius in novo privilegio, quod illi opponitur, aliàs revocatio erit nulla ex defectu talis requisiti. Hic modus dicendi tribuitur Enriquez *lib. 7. de Indulg. cap. 26. num. 3.* Vivald. in *Can- delab. 3. p. cap. 12. num. 22.* sed apud ipsos hoc non clarè inveni; tenent tamen Thom. Sanch. *lib. 3. de matrim. disp. 27. num.* Salgad. de *retent. Bull. p. 2. cap. 1. num. 62.* & alii *infra* referendi, probant ex majori autoritate novi Concilii, sed nos aliqua alia non levia fundamenta adducemus *infra*.

20. Secunda sententia defendit, nullam esse differentiam inter Concilia Generalia antiqua, & nova, sed omnia esse prorsus ejusdem autoritatis; sic Garcia de *benefic. 4 p. cap. 5. num. 30. & 32. & num. 41.* rejicit differentiam positam in prima sententia à Sanch. & aliis inter Concilium novum & vetus, quia sine fundamento (ait) & contra praxim communem. Ideoque addit, jam non invenitur in novis impressio- nibus Vivaldi, cum Garzia sentit Castro Palao *Tom. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 21. §. 4. n. 10.*

21. Imò addunt ipsi Authores (& erit tertius modus dicendi) minus requiri, ut derogetur statutis in Tridentino, quàm in aliis Conciliis Generalibus; nã ad horum revocationem desideratur expressa mentio, saltè sub clausula Conciliorum Generalium; at respectu Tridentini neque specialis, neque generalis mentio desideratur, ut illi derogatum intelligatur, in eo quòd privilegio novo prorsus opponitur; ex eo quòd in decreto ultimo Tridentini *sess. 25. sic de-*

214.

215.

declaratur: *Omnia in dicto Concilio statuta de morum reformatione, & Ecclesiastica disciplina, ita decreta fuisse, ut in his salva semper auctoritas Sedis Apostolica, & sit, & esse intelligatur.* Per quæ verba videtur sublata resistantia inventa in aliis Conciliis Generalibus pro futuris concessionibus, clausulam specificam derogatoriam Conciliorum Generalium non habentibus, ac proinde, quando Pontifex aliquid repugnans Tridentino decernit, non contradicit ei, sed facultate sibi expressè in ipso tradita utitur, & sic ait Garcia num. 30. quòd quando Pontifex aliquid concedit contra statuta in Tridentino, non illi derogat, sed potius videtur uti facultate sibi in eo concessa, quàm aliquid facere contra Concilium. Non ergo indiget derogatione speciali Tridentini privilegium, quod à Pontifice conceditur, repugnans alicui dispositioni illius: sic dicti Authores allegantes in sui favorem Anastasium German. de Sacramentum imm. lib. 3. cap. 11. num. 47. Alderete in allegat. pro reg. exempt. part. 1. cap. 8. n. 20. qui adducit Aretinum & Felinum pro hac sententia.

216.

22. Probant hanc suam conclusionem primò ex variis exemplis. Nam in secundo gradu nunquam dispensari præcipit Concilium Tridentinum, Cap. 5. sess. 24. de n. arim. nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam: sed videmus, quòd frequenter dispensatur inter infimæ plebis homines. Idem apparet in coadjutoriis, & aliis, quæ à Sacro Concilio sunt prohibita, & tamen nulla illius mentio, nec derogatio fit in talibus dispensationibus. Adducit Garcia plures decisiones Rotæ in sui favo-

rem, & declarationes Eminentissimorum Cardinalium Congregationis Concilii, & quòd ita servat Cancellaria, & quòd magis est, adducit motum proprium Pii V. in quo declaravit, neque speciali, neque generali derogatione Tridentini opus esse, in quibusvis concessionibus Apostolicis manu Papæ signatis, quem motum proprium placuit hic inferere, & est tenoris sequentis. *Motu proprio, &c. cum plerumque contingat dubitari in causis Rotæ, auditorio nostro, & alibi, pendentibus super provisionibus, & commendis, unionibus, & alijs dispositionibus, ac alijs gratijs Apostolicis, quæ contraveniunt decretis Concilii Tridentini, an sit opus speciali derogatione ejusdem Concilii? Nos quæcumque dubia de super mota, & movenda submovere volentes, ac quorumcunque decretorum Concilii hujusmodi tenores presentibus pro expressis habentes, motu simili, &c. Ex certa nostra scientia, & de Apostolica potestatis plenitudine, hæc nostrâ perpetuò valiturâ Constitutione declaramus, neque speciali, neque generali derogatione ejusdem Concilii opus fuisse, & esse in quibusvis collationibus, provisionibus, commendis, unionibus, &c. & alijs dispositionibus de quibusvis beneficijs Ecclesiasticis, cum curâ, & sine curâ secularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus, etiam Monasterijs, Conventualibus, & Consistorialibus, ac curam animarum habentibus, quæ quomodolibet vacârunt, & vacabunt, ac etiam gratiam, & justitiam concernentibus, & alijs gratijs, ac concessionibus Apostolicis per nos, ac felicitis recordationis Pium Papam Quartum prædecessorem, nec non quoscunque Romanos Pontifices successores nostros, nostra tamen, & præ-*
decess-

decessoris, ac successorum praedictorum propria manu signatis, ac Sedem Apostolicam, quibusvis personis, Collegiis, & alijs pjs locis, & alijs quomodolibet factis, & faciendis, ac concessis, & concedendis, & ita per quoscumque iudices, & causarum Palatii Apostolici Auditores, ac sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales in quibusvis causis etiam per appellationem pendentibus, iudicari, & definituri debere sublata, & c. *litterum quoque decernimus, volentes praesentis nostri motus proprii schedulam in cancellaria Apostolica publicari, & in illius libro, qui interno nuncupato, describi, non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus stylo Palatii, & c. ceterisque contrarijs quibuscumque: ille motus proprius fuit lectus & publicatus Roma in Cancellaria Apostolica anno Incarnationis Dominicae 1570. die vero Sabbathi 23. mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi D. N. Papae Pij V. ann. 5.*

217.

23. Ex quo Sacra Congregatio Concilii in declaratione Abulensi ad quaesitum, an ad derogationem S. Concilii Tridentini sufficiat Papam contra illud rescribere, absque illius speciali, vel generali derogatione, ut Pium V. declarasse dicitur, sic respondit: *Si supplicatio manu Papae signata fuerit, non requiritur, nec specialis, nec generalis derogatio.* Accedit alia declaratio, quam adducit sum. Bull. Quarant. verbo Confessor, ad finem, tenoris sequentis: *Illustrissimi, & Reverendissimi, D. D. Sixtus Papae V. felicis recordationis indulget Patribus Congregationis Oratorij, ut qui ex eis, proprio examine ad audiendas confessiones in ipsa urbe, a Vicario approbati fuerint, extra eandem urbem, absque alio examine, de licentia tamen Ordinariorum locorum,*

confessiones liberè audire valeant. Sed quia in partibus praecipue Neapolitanae, ipsis in dubium revocatur privilegium praedictum, sub pretextu, quod non contineat praesam derogationem, neque mentionem aliquam Concilii Tridentini sess. 13. cap. 15. quo cavetur, ne quis absque priorum Diocesanorum examine audeat confessiones audire. Ideo praedicti Presbyteri Congregationis Oratorij desiderant supplices super hoc responsum à Sacra Congregatione, an fuerit necessaria derogatio Sacri Concilii Tridentini. Congregatio Concilii censuit, si huiusmodi privilegium fuerit, ut ponitur à Sede Apostolica concessum, utique omninò esse observandum, quamvis nullam derogationem, aut mentionem Concilii Tridentini contineat. Haec Cardinalis Matthaeus

218.

24. Huiusmodi Constitutionem cum declarationibus relatis de verbo ad verbum referunt Quaranta in sum. Bull. verb. Confess. Riccius lib. 5. de iur. personarum, cap. 14. num. 15. & lib. 8. cap. 4. num. 6. Diana part. 7. tract. 2. resol. 20. alios referens, Graph. Tom. 1. conf. lib. 5. de homicid. conf. 4. num. 26. ubi ait: *Quod etiam si in Tridentino adsit clausula expressè revocatoria pro futuris privilegijs, sufficit ad sui revocationem clausula saltem: Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis.*

219.

25. Vide varietatem Doctorum in re quidem gravissima, perpende fundamenta, & invenies omnes probabiliter loqui. Ego tamen sentio, quod ut revocentur statuta, seu privilegia inserta Tridentino, vel ab ipso confirmata, non sufficiunt in novo privilegio clausulae communes, & generales revocatoriae, sed omninò desiderantur specifi-

ca, & individuales. Tum propter ejus magnā auctoritatem; tum, quia Concilium Generale novum, ut Tridentinum, exactè recognovit convenientiam, & disconvenientiam rerum pro statu præsentis, & hoc cum maturo & vigilantis examine tot sapientissimorum & prudentissimorum virorum; ex quo habet majorem resistantiam pro futuris dispositionibus, quàm alia Concilia Generalia antiqua. Unde non est mirum, quòd ex hac parte indigeat fortiori & expressiori revocatione, qualis est specifica, & hoc fortè est fundamentum primæ sententiæ, licet clarè non exprimat.

220.

26. Sed accipe aliud non leve desumptum ex Bulla Pij IV. in fine Concilii relata, ubi confirmat omnia decreta Tridentini, cum clausulis revocatoriis, & resistantiis urgentissimis omnium privilegiorum in contrarium. Et ferè idem fecit Greg. XIII. revocando quascunque concessiones factas contra disposita in Tridentino à Pio V. suo antecessore, de quo *infra*, & passim in novis concessionibus factis in favorem Regularium, à Summis Pontificibus, additur clausula, *dum decretis Tridentini non adversentur*, per quam manifestè videntur confirmare omnia disposita in Tridentino, ex quibus sic formo rationem: Statutum, seu lex pluries confirmata, redditur plus stabilita & firma, ut omnes testantur: Ergo includit majorem resistantiam ad sui revocationem, quàm quælibet alia, quæ sic fortificata non est. Cum ergo ad derogandum aliis Conciliis Generalibus requiratur, & sit necessaria saltem clausula generalis modo assignato supra; ad derogandū

Tridentino sic stabilito, necessaria erit clausula specifica, & individua. Non ergo Authores primæ sententiæ sine sufficienti fundamento loquuntur; ut ait Garcia, quibus *ibi* relatis adde Carrot. in repet. lib. 6. part. 2. ampliat. 1. limit. 1. Hodiedum de incompatibilitate benefic. 2. p. cap. fin. num. 58. Azor. 2. part. lib. 8. cap. 8. quest. 7. Menoch. & Zerol. relatos ab ipso Garcia ubi *suprà* nu. 36. Doctissimum Montefinum in manuscriptis de pœnit. disp. 2. quest. 3. num. 1. Vincent. Candidum, Magistrum Sacri Pal. Tom. 1. disquisit. 3. art. 28. dub. unico. Quid autem sentiendum sit cum adduntur clausulæ ex certa scientia, plenitudine potestatis, & motu proprio, dicemus *infra* disp. 7. sect. 7. dub. 5.

27. Ex quibus inferunt graves Doctores, quos refert, & sequitur Bosius de Jubilæo sect. 1. cas. 10 §. 2. nu. 10. & sequentibus. Quod quia in Bulla Cœnæ Dominici non sit specifica mentio Tridentini, non manet revocata facultas concessa Episcopis ab ipso Concilio *sess. 24. cap. 6. de reformat.* abolvendi à casibus occultis, etiam ab hæresi, non obstante quòd in Bulla Cœnæ addatur clausula derogatoria, *Cujusvis Concilij*. Nam ut optimè docuit doctiss. Montefinus *ubi supra*. Illa verba posita in derogatione Bullæ Cœnæ, *Cujusvis Concilij decreta*, etiam reperiebantur posita ante Tridentinum; nam Bulla Cœnæ multò antiquior est, quàm Tridentinum, & consequenter dictam clausulam. *Cujusvis Concilij*, intelligunt præfati Doctores de Conciliis Provincialibus, seu Nationalibus. Neque urget in contrarium ratio, quæ videtur Dianæ firmissima p. 7. tract. 2. resolut. 23. nem-

221

pe, quòd nullum est assignabile Concilium Provinciale, imò neque Generale, cui derogetur per talem clausulam, nisi Tridentinum, quia si, ut inquit Montefinus, eàdem clausulâ utebatur Bulla Cœnæ ante Tridentinum, interrogo, cui Concilio derogabat, tunc, cum nullum esset, quòd illam facultatem Episcopis concederet?

Dicendum ergo est, quòd non otiosè posita est in Bulla Cœnæ talis clausula; licet de præsentì nullum Conciliũ Provinciale sit assignabile, cui derogetur: nã cũ lex semper loquatur, & sit perpetua; etiamsi de præsentì nulli juri deroget, est utilis ad derogandum futuris Cõciliis Provincialibus, si talia in eis Episcopi intenderent cõcedere, & sic erit lex præservativa futuri eventũs. Quapropter, nisi fiat specifica, & individualis mentio Tridentini in novo statuto, seu privilegio, non intelligitur derogatum, & cum hucusque in nulla Bulla Cœnæ talis clausula specifica sit posita, nõ intelligitur dicta facultas Episcoporum revocata. Sed an ex aliis capitibus hodie revocata sit, maximè circa absolutiõnem ab hæresi, dicemus suo loco; ita P. Candidus ubi *supr.* num. 26. in fin.

222. 28. Præcedens tamen doctrina limitanda est, quando in memoriali, seu petitione fit instantia, ut concedatur hoc, vel illud, non obstante quòd sit contra aliquod statutum Tridentini, quia tunc non est necessaria in instrumento concessiõnis, ut fiat mentio Tridentini, nec in specie, nec in genere, sed sufficit: Papam dicere, *fiat*, vel subscribat dicens: *Conceditur, ut petitur*, quia dum supplicatis annuit, & cum notitia narratorum concedit, censetur

de facto velle se revocare contrarium; mens enim concedentis se conformat supplicanti, à quo etiam specificatiõne accipit, & quando constat de voluntate Papæ, non est necesse de alio disputare, ut constat ex *Cap. Nonnulli, de rescript.* & *Cap. Ex parte sua, de Capell. relatio enim*, seu narratio supplicantis, non minus, quàm tenor instrumenti insertus in concessiõne Papæ, operatur: ita Archidiacon in *Cap. In præsentium, nu. 1. qu. 1. Aret. cons. 15. Ricc. 3. part. decis. Arch. Neapol. decis. 36. nu. 2. Rodrig. Tom. 3. questionum, qu. 46. art. 1. §. 2. conclus. 3.* & quia in dispensationibus, & concessiõnibus, quæ de stylo Curia frequentè conceduntur, contra aliqua statuta, sive Tridentini, sive aliorum præcedit, talis narratio, quæ actualiter in mente Papæ est, ex frequenti usu, non solet in concessiõnibus mentionem facere jurium, quibus derogat, ut bene notat, P. Donat. *Tract. 14. q. 4. n. 12. 13 & 14.* sed de hujusmodi notitia Pontificis debet constare, ut fidem faciat in foro externo, licet in foro conscientia veritas sufficiat.

29. Restat nunc respondere fundamentis oppositarum sententiarũ, quod fiet breviter dicendo: Quòd debent coarctari, vel extendi juxta conclusiõnes, & doctrinam à nobis traditam. Unde motus proprius Pij V. & declarationes Eminentissimorum Cardinalium; dato, quòd sint authentica, & sufficienter publicata, de quo non constat, debent intelligi, quando in narrativa, seu petitione præcessit mentio expressa Tridentini, nec aliud ex ipsis potest convinci. Vel dic, quòd admissõ, & non concessõ, quòd nihil eis deficeret, & lo-

223.

& loquerentur de omnibus casibus, jam consuetudo, & stylus novus oppositum obtinuit; & sic manent revocatae per usum contrarium dictae explanationes.

224. 30. Ad illud autem, quod potest objici ex secunda sententia desumptum ex clausula Concilii, *relinquentis omnia in eo contenta* (praeter definitiones) dispositioni & voluntati Romani Pontificis, facile responderetur; quod ibi nulla major facultas conceditur ei, quam haberet, etiamsi talis clausula non apponeretur, sicut habet eandem, circa omnia statuta aliorum Conciliorum Generalium talem clausulam non habentium; sed ibi posita fuit expressè, quae in aliis implicitè continebatur. Quis enim rationabiliter dubitare potest, quod Papa habet absolutam potestatem supra statuta Conciliorum Generalium, & quod sicut suae auctoritatis est dare valorem talibus statutis; sic ea poterit facere invalida, quando recta ratio id postulaverit; unde nihil contra nostram assertionem.

31. Quid autem sentiendum sit, quando in derogatione novi statuti, seu privilegii adsunt clausulae posita in secunda classe *supra sect. 2. num. 7. hujus disputationis*, & similes, *sectio sequens* declarabit.

SECTIO IV.

Quid operentur clausulae generales revocatoriae in secundo ordine posita, praecipue circa Tridentinum.

225. 1. **D**ivisimus clausulas generales in duas classes *sect. 2. num. 7. hujus*

disputationis, & de primis egritus hucusque, nunc agendum restat de secundis, & ut à claritate intenta minimè recedamus, repetam illas, & sunt hujusmodi: *Non obstantibus quibuscunque privilegijs, etiamsi de eis de verbo ad verbum mentio fieri debeat, vel quorum tenores pro expressis habentes, vel non obstante quocunque privilegio, sub quacunque forma concessio: vel non obstantibus quibuscunque Constitutionibus Apostolicis, vel etiam cujuscunque Concilij provincialis seu generalis, & similia.*

2. Dubitatur ergo, an quando in revocatoria alicujus novi privilegii, seu statuti adest aliqua ex dictis clausulis, vel omnes simul, intelligantur revocata quaecunque antecedentia; sive in jure communi, sive in Conciliis generalibus; etiam in Tridentino, & denique in aliis quibusvis privilegijs, sive Religiosis in communi, sive alicui personae particulari concessis, excipiendo semper illa, quae in contractu oneroso fundantur, vel jus tertii laedunt in re gravi temporali acquisita, & possessa; taliter, quod omnes dictae clausulae, & quaelibet illarum, respectu privilegiorum & statutorum antecedentium quomodolibet concessorum, operentur idem ac operantur clausulae formales specificae; ex eo quod aequivalenter reputantur tales, & sic revocent quodlibet privilegium antecedens, quaecunque clausulas derogatorias derogatariorum, & restrictivas urgentissimas habentes. Intellige in omni, & solo eo, quod novum privilegium clarè contrariatur antiquo, & sine cujus derogatione novum non potest habere effectum quem petit ex proprietate sermonis;

226.

nis; nam quando illum habere potest, servanda est indemnitas prioris legis, privilegii, seu statuti juxta qualitatem materiæ. Quod addo propter ea, quæ diximus *disp. 1. sect. 2. n. 1. & 2.* & dicemus *sect. 3. n. 9.* Nam contra purè favorabilia, maximè quæ animarum salutem respiciunt, restringendæ sunt revocationes, sicut concessionès ampliandæ, quantum fieri potest, non solum secundum naturalem significationem verborum, verum & secundum civilem, ut *ibi* diximus, & ut cum majori claritate procedamus,

227. 3. Supponendum est *primùm*, tanquam omninò necessarium, quòd in sententiis relatis *suprà sect. 3. num. 3. usque ad num. 6. inclusivè*, non solum omnes, sed quælibet seorsim, ex relatis clausulis *num. 1. hujus sectionis*. Sufficiat ad derogandum cuilibet antecedenti contrariæ dispositioni novæ; etiam inclusæ in Tridentino, quia si de qualibet clausula generalissima derogatoria id sentiunt Authores relati, multò magis sentient de istis, cum revera magis accedant ad specificas, & sapiant naturam illarum.

228. 4. *Secundò* supponendum est, quòd in sententia Sanchez, & aliorum, nulla clausula ex relatis, neque omnes simul sunt sufficientes ad derogandum dispositis in Tridentino, sed omninò requiritur mentio expressa, & individualis illius, & hanc sequuntur præter relatos *suprà sect. 3. n. 18.* omnes, qui defendunt, per Bullam Cænæ Domini non derogari potestati concessæ à Tridentino DD. Episcopis absolvendi à casibus occultis, etiam ab hæresi, quia nunc dicta Bulla expressa mentio ipsi

Tridentini, sed de hoc modò non disputo. Itaque hanc differentiam constituunt isti Authores inter Tridentinum, & alia Concilia Generalia, quòd ad derogandum istis, sufficit mentio Conciliorum Generalium in còmuni, at verò ad derogandum illi, videlicet Tridentino, requiritur specifica & individualis.

5. Quibus suppositis. Dico *primò*, per clausulas, *Non obstantibus quibuscunque privilegij, etiam si de eis de verbo ad verbum mentio fieri petatur, in prioribus statutis, seu privilegij*, revocantur quæcunque privilegia inserta in jure communi, & in qualibet Bulla, seu concessione, tam respectu Communitatis, quàm respectu personæ privatæ, in omnibus, in quibus contrariantur, neque secundum proprietatem verborum, possunt conciliari, aliàs frustranea est talis revocatio, cum nihil revocaret, Non enim esset major ratio unius, quàm alterius, supposito quòd nullum in individuo nominatur in tali revocatione generali, quod absurdum est dicere. Et idem est dicendum, quando Pontifex condit aliquam legem, statutum, aut Bullam correctoriam præcedentiù concessionum, esset omninò ferimè impossibile, & omninò intolerabile obligare Pontificem, ut omnia privilegia, quæ revocare vult, insereret de verbo ad verbum in nova Constitutione. Unde supradicta clausula licet non sit formaliter specifica & individualis respectu cujuslibet statuti, seu privilegii revocandi, est æquivalenter specifica & individualis respectu cujuslibet. Ita communiter Doctores, quod maximè verum est, quando cum tali clausula cõjungitur alia: *Ex certa sciëntia, de plenitudine potestatis, &*

229.

motu proprio. Et idem dicendum est de clausula: *Non obstante quocunque privilegio, sub quacunque forma verborum concessio, vel omnibus pro expressu habitis.* De clausula autem: *Non obstantibus quibuscunque Constitutionibus Apostolicis,* multi idem affirmant, alii negant cum Palao, utrumque probabile, si nihil aliud exprimat.

230.

6. Est tamen advertendum, Primò, ex sententia Suar. *suprà relata*, quòd in Bullis, seu decretis correctivis antecedentium concessionum, cum odiosa sint, non debent extendi revocationis, sed restringi, quantum patitur proprietates verborum, secundum significationem naturalem; at in concessionibus gratiosis, & quæ nulli nocent, debent extendi etiam secundum significationem civilem, quam juxta modum loquendi possunt habere, dummodo ad exorbitantia & inusitata non extendantur, ut *disputatione de confirmatione* dicemus.

231.

7. Dico secundò, dictæ clausulæ licet sufficiant ad derogandum Conciliis Provincialibus, seu Nationalibus, sed non Generalibus, nisi saltem fiat in communi mentio Conciliorum Generalium, exceptis casibus *sect. 3.* assignatis. Respectu verò Tridentini, nisi

fiat mentio specifica & individualis illius, juxta dicta *sect. 3. à num. 25.* & sic nihil faciunt propter rationes ibi assignatas, præter casus *eodem loco, nu. 28.* admissos. Itaque ad derogandum cuilibet privilegio, seu statuto, tam extrinsecam quam intra jus commune, suffiunt dictæ clausulæ generales. Ad derogandum verò Concilio Generali, requiritur mentio Concilii generalis, saltem in communi. Ad derogandum autem Tridentino, requiritur mentio specifica & individualis, facta saltem in narrativa ab impetrante, sive verbo, sive scripto, & in rebus, quæ communiter conceduntur, semper præsumitur præcessisse, & sic credendum est præcessisse in concessione Pij V. circa validitatem professionis Monialis, in articulo mortis constitutæ, ante adimplerionem anni novitiatus, & præcedere in quotidianis concessionibus, quæ nullum effectum possunt habere, nisi alicui dispositioni Tridentini derogando, quia sic stylus Curia jam obtinuit, per quod facillimo negotio respondebimus fundamentis, in contrarium adductis.